

Försäkringsvillkor

Organisationsförsäkring

Innehåll

Information om försäkringsbrev och villkor	4
A. Egendomsförsäkring	6
1. Vem försäkringen gäller för.....	6
2. När försäkringen gäller.....	6
3. Var försäkringen gäller	6
4. Försäkrat intresse	7
5. Objekttyper.....	7
6. Försäkrad egendom	8
7. Försäkringsform	9
8. Försäkringsbelopp.....	9
9. Självrisiker	9
10. Skadehändelser	9
11. Säkerhetsföreskrifter	11
12. Åtgärder i samband med skada.....	17
13. Skadevärderingsregler.....	18
14. Skadeersättningsregler	19
B. Avbrotts- och extrakostnadsförsäkring	21
1. Vem försäkringen gäller för.....	21
2. När försäkringen gäller.....	21
3. Var försäkringen gäller	21
4. Försäkrat intresse	21
5. Försäkringsbelopp – Högsta ersättning	22
6. Karens och självrisk	23
7. Försäkrade skadehändelser.....	23
8. Säkerhetsföreskrifter	24
9. Åtgärder i samband med skada.....	24
10. Skadevärderingsregler.....	24
11. Skadeersättningsregler	25
C. Ansvarsförsäkring	26
1. Vem försäkringen gäller för.....	26
2. När försäkringen gäller.....	26
3. Var försäkringen gäller	26
4. Vad försäkringen gäller för.....	26
5. Undantag – begränsningar.....	27
6. Försäkringsbelopp – Högsta ersättning	29
7. Självrisk	30
8. Åtgärder i samband med skada.....	31
9. Skadeersättningsregler	32
D. Rättsskyddsförsäkring	33
1. Tvistemål.....	33
2. Skattemål	35
3. Miljöbrott – Tilläggsavtal fordras	35
4. Gemensamma bestämmelser	36

F. Kristerapi	38
1. Vem försäkringen gäller för.....	38
2. När försäkringen gäller.....	38
3. Var försäkringen gäller.....	38
4. Vad försäkringen gäller för.....	38
5. Vad försäkringen inte gäller för.....	38
6. Självrisk	38
7. Anmälan om skada	38
G. Förmögenhetsbrottsförsäkring	39
1. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet.....	39
2. När försäkringen gäller	39
3. Var försäkringen gäller	39
4. Vad försäkringen gäller för.....	39
5. Undantag – begränsningar.....	40
6. Försäkringsbelopp – högsta ersättning.....	40
7. Självrisk	41
8. Säkerhetsföreskrifter och påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift	41
10. Skadevärderingsregler.....	43
11. Skadeersättningsregler	43
X. Allmänna avtalsbestämmelser	45
1. Försäkringstiden med mera	45
2. Premiebetalning	45
3. Rätt att säga upp försäkringsavtalet under försäkringstiden.....	46
4. Upplyningsplikt och andra förpliktelser	47
5. Försäkringsförmedlare	48
6. Återkrav	48
7. Dubbelförsäkring	49
8. Tvist om värdering	49
9. Undantag – allmänna.....	49
10. Preskription med mera	50
11. Skydd av personuppgifter.....	50
12. Skaderegistrering	51
13. Försäkringsavtalslagen med mera	51

Information om försäkringsbrev och villkor

Detta försäkringsvillkor utgör en del av försäkringsavtalet mellan försäkringstagaren och Folksam. Försäkringsgivare är Folksam ömsesidig sakförsäkring, organisationsnummer 502006-1619, i fortsättningen kallat bolaget. Adress: 106 60 Stockholm.

Villkoret ingår i en serie villkor för företagsförsäkring. Samtliga dessa villkor är indelade efter ett gemensamt system, vilket medför att numreringen inte alltid är löpande.

I försäkringsbrevet finns – i aktuella fall – uppgifter om

- Försäkringssperiod
- Försäkrad verksamhet
- Försäkringsställe(n)
- Försäkrad egendom
- Försäkringsform
- Försäkringsomfattning
- Ansvarstid – extrakostnader (om avvikande från grundomfattning)
- Försäkringsvillkor
- Grundsjälvrisiker.

De villkor som gäller för försäkringen anges i försäkringsbrevet med villkorsnummer och villkorsnamn.

Olika typer av villkor

- Grundvillkor
- Villkor för produkttillval
- Villkor för utvidgningar och begränsningar.

Utförning

- Villkoren hämtas som pdf-fil på Folksams hemsida, www.folksam.se, eller genom att kontakta Folksam via telefon eller e-post.
- Kortare villkorstexter kan finnas i försäkringsbrevet.

Följande moment omfattas av försäkringen om inte annat anges

Egendom

Allriskförsäkring

Extrakostnad

Extrakostnad i rörelsen vid ersättningsbar egendomsskada

Ansvar

Allmänt ansvar och produktansvar

Rättsskydd

- Tvist
- Skattemål
- Miljöbrott (tilläggsavtal)

Kristerapi

Förmögenhetsbrott

Begränsningar i försäkringsskyddet och särskilda självrisiker

I många försäkringsmoment finns undantag när försäkringen inte gäller. Det finns också andra begränsningar till exempel i form av högsta ersättning i vissa åtaganden.

All information om undantag, högsta ersättningsbelopp och särskilda självrisiker som gäller för försäkringen står i försäkringsvillkoren eller anges i försäkringsbrevet.

Det är därför viktigt att du läser igenom villkoren och försäkringsbrevet och särskilt noterar vad som står under rubrikerna "Undantag" och "Högsta ersättning". Lägg också särskilt märke till vad som står under "Säkerhetsföreskrifter" samt "Åtgärder i samband med skada – räddningsplikt", vilka punkter du också kan läsa mer om nedan.

Upplysningsplikt

Både vid tecknandet och vid förnyelse av försäkringen är det viktigt att du lämnar oss rätt uppgifter om verksamheten och andra uppgifter som ligger till grund för försäkringen.

Om du inser att bolaget tidigare har fått oriktiga eller ofullständiga uppgifter om förhållanden av uppenbar betydelse för riskbedömningen ska du utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna.

Riskökning

Ändras de förhållanden som ligger till grund för försäkringen och medför ändringen ökad risk för skada, ska du meddela detta till bolaget. Har du uppsåtligt eller av oaktsamhet eftersatt din upplysningsplikt kan det, liksom vid riskökning, leda till att bolaget är fritt från ansvar för, eller endast har ett begränsat ansvar för skada.

Säkerhetsföreskrifter

För att minska risken för skada gäller försäkringen med vissa säkerhetsföreskrifter. Försäkringsvillkoren innehåller ett särskilt avsnitt med de föreskrifter som gäller för bland annat brand- och inbrottsskador. Där anges också viktiga föreskrifter avseende hantering av datorprogram och datainformation samt övriga skadehändelser. Föreskrifterna är tillämpliga både för egendoms- och avbrottsförsäkringen. Föreskrifter kan också anges i försäkringsbrevet eller i särskilt villkor som framgår av försäkringsbrevet.

Om föreskrifterna inte följs och det inträffar en skada betalas ersättning endast i den utsträckning skadan får antas ha inträffat även om föreskriften hade följts.

Åtgärder i samband med skada

Räddningsplikt

Försäkrad ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom
- vidta lämpliga åtgärder, även provisoriska för att upprätthålla den försäkrade rörelsens drift
- söka bereda arbetstagare som blivit arbetslösa annan produktiv sysselsättning.

Skadeanmälan

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt. Vid stöld, inbrott, rån, överfall eller annat brott ska polisanmälan göras och kopia på anmälan sändas till bolaget.

Ersättningskrav

Ersättningskrav ska framställas till bolaget snarast efter det att skadan upptäckts och senast ett år från det att skadan inträffade. Framställs kravet senare är bolaget fritt från ansvar.

Innehåll

Försäkringens omfattning framgår av försäkringsbrevet.

Prisbasbelopp

Med prisbasbelopp avses det prisbasbelopp som fastställs enligt Socialförsäkringsbalken (2010:110) och som gällde det år skadan inträffade.

A. Egendomsförsäkring

1. Vem försäkringen gäller för

1.1 Försäkringstagaren

Försäkringen gäller för försäkringstagaren och de försäkrade som ägare till försäkrad egendom.

Anmärkning

Fortsättningsvis avses med försäkringstagaren även de försäkrade.

1.2 Annan än försäkringstagaren

Försäkringen gäller även för annan ägare av försäkrad egendom då försäkringstagaren i avtal åtagit sig att ansvara för egendomen.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för egendomsskada som inträffat under den tid försäkringen varit betald och i kraft.

3. Var försäkringen gäller

3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller inom Norden i lokaler som ägs eller disponeras av försäkringstagaren, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

3.2 På annan plats

3.2.1 Allriskförsäkring

Försäkringen gäller även på annan plats inom Norden vid tillfällig förvaring, dock längst sex månader, upp till fem prisbasbelopp.

Värdet av egendomen ska ingå i försäkringsbeloppet och försäkringstagaren ska stå faran för egendomen. De säkerhetsföreskrifter, begränsningar och undantag som gäller för försäkringen ska tillämpas.

Anmärkning

Med annan plats vid tillfällig förvaring avses inte

- plats som försäkringstagaren stadigvarande innehar eller nyttjar
- plats hos kund, leverantör eller legotillverkare där försäkringstagaren stadigvarande förvarar egendom.

3.2.1.1 Allriskförsäkring – privat bostad

Försäkringen gäller även för skada i privat bostad inom Norden, upp till 0,5 prisbasbelopp för egendom som tillhör försäkringstagaren.

Särskild självrisk gäller för dessa skador. Självriskan är 1 500 kronor vid varje skada.

Värdet av egendomen ska ingå i försäkringsbeloppet och försäkringstagaren ska stå faran för egendomen. De aktsamhetskrav och undantag som gäller för Folksams villkor för hemförsäkring ska tillämpas.

3.2.2 Vid rån eller överfall

Försäkringen gäller även på annan plats inom Norden vid tjänsteutövning.

3.2.3 Under transport

Försäkringen gäller under egna transporter inom Norden.

4. Försäkrat intresse

Försäkringen gäller för det intresse som består i att den försäkrade egendomens värde inte minskar eller går förlorat och därför till exempel inte sådan förlust som uppkommer genom att egendomen inte kan användas på beräknat sätt.

5. Objekttyper

Egendom indelas i följande objekttyper.

5.4 Maskinerier (maskiner/inventarier)

Härmed avses egendom som inte kan hänföras till annan objekttyp. Därför hänförs till maskinerier bland annat

- maskiner, inventarier, ledningar, som inte är att hänföra till objekttypen byggnad
- datorer med tillhörande utrustning samt datamedia*
- originalprogram med eller utan kopieringsskydd
- programvara försedd med hårdvarulås*
- förbrukningsartiklar till exempel bränsle och smörjmedel
- reservdelar till egna maskiner, verktyg och redskap
- utrustning för butik, kontor, laboratorium eller lagerlokal
- trycksaker, till exempel kataloger och reklamtryck
- modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster såväl aktuella som inaktuella
- emballage av inventarietyp
- egendom anskaffad för uthyrning eller leasing.

* *Definition – Dator, datamedia och hårdvarulås*

Med dator avses

- dator
- databehandlingsutrustning (maskinvara) med tillhörande in- och utenheter som till exempel bildskärm, tangentbord, mus, CD-/DVD-läsare, portabel hårddisk, skrivare, modem/router, skanner, projektor, digitaliseringsbord, nätverkskablage, nätverksutrustning och digital utrustning, till exempel digitalkameror och digitala kopiatorer
- elförsörjning och kringutrustning, till exempel luftkonditioneringssystem, reservkraftsaggregat för att klara spänningsbortfall, skydds- och säkerhetsutrustning.

Med datamedia avses

- databärare, det vill säga det fysiska underlag på vilket data registreras och lagras, till exempel cd, dvd och minneskort.

Med hårdvarulås avses

- kopieringsskydd för programvara i form av en, utanför dator placerad, dosa innehållande ett PROM-minne som kvitterar och godkänner användandet av programvara.

5.5. Fast egendom med mera i hyrd byggnad/lokal

5.5.1 Av försäkringstagaren ägd fast inredning

Härmed avses fast inredning, som till sin typ är att hänföra till fast egendom enligt 2 kap 2 § jordabalken, och som ägs och bekostas av försäkringstagaren i hyrd byggnad eller lokal.

5.5.2. Av fastighetsägare/hyresvärd ägd fast egendom

Härmed avses fönster, dörrar och inre byggnadsdelar, som försäkringstagaren enligt hyreskontrakt, lag eller bostadsrättsförenings stadgar är skyldig att svara för i hyrd byggnad eller lokal som disponeras för verksamheten.

Anmärkning

Med hyrd lokal jämställs även bostadsrätt och andelslägenhet.

5.6 Varor

Härmed avses

- råvaror
- produkter i arbete
- hel- eller halvfabrikat
- varor anskaffade för försäljning
- osålda lottsedlar, som ska redovisas
- emballage och annan lös egendom, som är avsett att ingå i varan eller i dess förpackning och att åtfölja varan eller försäljas tillsammans med denna.

5.8 Ritningar, arkivalier samt datainformation

Härmed avses

- originalritningar och andra originalhandlingar, till exempel manuskript, bokföringshandlingar, kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm
- tidningars, bildbyråers och fotoateljéers arkiv och liknande
- den information som finns på datamedia.

5.9 Pengar och värdehandlingar

Härmed avses

- pengar och gällande frimärken,
- aktier, obligationer, kuponger, inlösta lottsedlar, växlar, checkar, försäljningsnotor och andra fordringsbevis eller värdebevis, till exempel färd- och inträdesbiljetter, månads- eller årskort, förköpshäften samt telefonkort. Som värdebevis avses inte bank- och kreditkort eller liknande.

5.11 Arbetstagares egendom

Härmed avses arbetstagares

- personliga lösegendom, dock inte pengar och värdehandlingar
- egendom, som enligt gällande kollektivavtal ska ersättas av arbetsgivaren vid skada.

5.13 Lös egendom

Härmed avses följande objekttyper: maskinerier, fast egendom med mera i hyrd byggnad eller lokal, varor, ritningar, arkivalier samt datainformation, pengar och värdehandlingar samt arbetstagares egendom, enligt 5.4–5.11.

Skadevärdering sker enligt respektive objekttyp.

6. Försäkrad egendom

6.1 Försäkringen omfattar lös egendom enligt 5.13. Se dock 6.2.

6.2 Fribelopp

För följande egendom är dock ersättningsbeloppet begränsat intill nedan angivna belopp (förstarisk). Försäkringsbeloppen kan höjas – tilläggsbeloppet anges i försäkringsbrevet.

Vid försäkring av lösegendom	Högsta ersättning
Fast egendom med mera i hyrd byggnad/lokal, inklusive glas (oavsett storlek)	2 prisbasbelopp
Ritningar, arkivalier och datainformation	10 prisbasbelopp
Arbetstagares egendom, dock inte pengar och värdehandlingar, för varje arbetstagare	0,2 prisbasbelopp eller högre belopp enligt kollektivavtal
Konst	5 prisbasbelopp
Pengar och värdehandlingar	
• i låst värdeskåp* enligt svensk eller europeisk standard	1 prisbasbelopp
• på annat sätt	0,2 prisbasbelopp
• vid rån eller överfall	2 prisbasbelopp
Transportskada vid egna transporter	2 prisbasbelopp

* Definition – Värdeskåp

Med värdeskåp avses förvaringsenhet – enhet för skydd av pengar, värdeföremål och värdehandlingar mot inbrott – klassificerade enligt svensk eller europeisk standard och redovisade i skriften ”Beloppsgränser i värdeskåp” utgiven av Svensk Försäkring.

6.3 Tilläggsavtal fordras – Allmänt

Utöver den egendom som anges i 6.2 omfattas nedan angiven egendom endast om detta särskilt anges i försäkringsbrevet.

- Valstuga
- Utställningsföremål

6.4 Undantag

Nedan angiven egendom omfattas inte av försäkringen.

- Byggnad
- Markanläggningar/Markinventarier
- Trafikförsäkringspliktiga fordon och släpfordon till dessa

- motorfordon, traktor, terrängmotorfordon och truck
- motorredskap, vikt över 2 000 kilo
- motorredskap, vikt mindre än 2 000 kilo, men där den väsentliga funktionen består i person transport eller godsflyttning.
- Luftfartyg, luftkuddefarkoster (svävare), hydrokoptrar, skepp och båtar, timmersläp, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk samt byggnadsverk under bogsering till sjöss.
- Plasthall och tält
- Levande djur
- Egendom hörande till hotell- eller restaurangrörelse, semesteranläggning eller kursgård.

7. Försäkringsform

7.1 Följande försäkringsformer finns

Fullvärdesförsäkring

Fullvärdesförsäkring är sådan försäkring där egendomens hela värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller utan försäkringsbelopp.

Förstariskförsäkring

Förstariskförsäkring är sådan försäkring där försäkringsbeloppet utgör ett avtalat belopp.

7.2 När försäkringsformerna tillämpas

Fullvärdesförsäkring tillämpas om inte annat anges i försäkringsbrevet. Se dock 6.2.

8. Försäkringsbelopp

Försäkringen gäller utan försäkringsbelopp, fullvärdesförsäkring, se dock 6.2 som gäller med angivna belopp, förstariskförsäkring.

9. Självrisiker

Vid varje skadetillfälle dras från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning, ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

Försäkringen gäller med en grundsjälvrisk som, om inte annat anges i försäkringsbrevet, är 20 procent av prisbasbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk.

Anges särskild självrisk under 10. Skadehändelser gäller alltid lägst denna. Är den valda grundsjälvrisiken högre än de särskilda självriskerna gäller den högre grundsjälvrisiken.

De självrisiker som uttrycks i prisbasbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

10. Skadehändelser

10.1 Försäkrade skadehändelser – Allriskförsäkring

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom.

Beträffande säkerhetsföreskrifter och påföljd om dessa inte efterlevs se 11.

Beträffande allmänna undantag se X Allmänna avtalsbestämmelser 9.

10.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom inbrott (definition se 10.4.2) om kraven enligt 10.4.1 inte är uppfyllda, för högre belopp än 1 prisbasbelopp för stulen och skadad egendom. Denna ersättningsbegränsning gäller inte om försäkrad kan visa att skadan skulle ha inträffat eller fått samma omfattning även om kraven uppfyllts.
- utan samband med inbrott (se definition 10.4.2). Skada genom stöld ersätts dock om stöldtillfället kan preciseras. Ersättning för sådan skada är dock begränsad till 1 prisbasbelopp. Se dock 11.4.7
- som orsakats genom vindstyrka lägre än 21 meter per sekund
- genom utpressning
- som omfattas av serviceavtal, garantiåtagande eller som kan åtgärdas vid normal service, justering och underhåll
- som består i förslitning, förbrukning, korrosion (till exempel rost och frätning), beläggning eller avsättning
- vid yrkesmässig transportverksamhet, till exempel åkeriverksamhet.

10.2.1 Definition – Brand

Med brand avses eld som kommit lös. Som brandskada anses inte skada genom hetta från eldstad eller genom att glöd eller upphettat föremål, som inte är i brand, svett eller bränt hål utan att brand uppstått.

10.2.9 Definition – Naturskador

Med naturskada avses

- jordskred, jordras och bergras varmed här avses att jordmassor, klippblock och stenar oförutsett och plötsligt kommit i rörelse och avsevärt ändrat läge
- lavin
- jordskalv eller vulkanutbrott inom Norden. Med jordskalv avses skalv med en styrka av minst 4 enligt den regionala Richterskalan
- översvämning på byggnad och däri befintlig egendom. Med översvämning avses att vatten till följd av skyfall (minst 1 millimeter per minut eller 50 millimeter per dygn), snösmältning eller stigande sjö eller vattendrag, strömmat direkt in i byggnad från markytan genom ventil, fönster eller dörröppning eller inomhus trängt upp ur avloppsledning.

10.2.9.2 Högsta ersättning

Bolagets sammanlagda ersättningsskyldighet för

- egendomsskador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret och
- därav föranledda skador som omfattas av B. Avbrotts-, extrakostnads- och hyresförlustförsäkring

är vid varje skadetillfälle högst 150 prisbasbelopp gemensamt för samtliga berörda försäkringar, försäkringstagare och försäkrade i bolaget. Ersättning fördelas i förhållande till respektive skadebelopp.

10.4 Definition – Inbrott

Med inbrott avses skada enligt 10.4.2.

10.4.1 Krav på inbrottskydd samt övriga föreskrifter

Om inte annat anges i försäkringsbrevet ska försäkringslokalen uppfylla fastställda skydds-krav enligt skyddsklass 2.

Beträffande säkerhetsföreskrifter och påföljd om dessa inte efterlevs, se 11.1, 11.4, 11.6 samt 11.7.

10.4.2 Stöld och skadegörelse genom inbrott med mera

Med inbrott avses skada genom stöld eller skadegörelse i försäkringslokal* eller vid tillfällig förvaring på annan plats (3.2.1).

- genom inbrott då någon olovligen med våld brutit sig in eller med dyrk tagit sig in i försäkringslokal som uppfyller för försäkringen gällande krav på inbrottskydd
- genom att någon tagit sig in i lokal med för låset avsedd nyckel eller kod som åtkommit genom rån eller inbrott i lokal som uppfyller kraven på inbrottskydd eller vid inbrott i bostad
- genom att någon olovligen gömt sig kvar i, och med våld brutit sig ut ur, lokal som uppfyller gällande krav på inbrottskydd.

* Definition – Försäkringslokal

Som en och samma försäkringslokal anses samtliga lokaler som direkt ansluter till varandra och som ägs eller disponeras av försäkringstagaren.

10.5 Definition – Rån och överfall

Med rån avses tillgrepp av eller skada på egendom genom våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara. Här innefattas även lindrigare våld på person förutsatt att våldet och tillgreppet omedelbart uppfattas av den som utsatts för våldet.

Med överfall avses här att våld på person utövats.

10.6 Definition – Transportskada

Med transportskada avses plötslig och oförutsedd skada på eller förlust av försäkrad egendom under transport inom Norden med försäkringstagarens egna, leasade eller anställdas transportmedel samt under lastning och lossning i samband med sådan transport.

Försäkringen gäller endast i den mån försäkringstagaren står faran för egendomen.

11. Säkerhetsföreskrifter

11.1 Allmänna föreskrifter

Den försäkrade ska utöver nedan angivna föreskrifter 11.2-11.6 iakttä

- Svensk Försäkrings tekniska rekommendationer FTR
- de föreskrifter som anges i försäkringsbrevet eller i särskilt villkor
- de föreskrifter som meddelas av tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande, i syfte att förhindra eller begränsa skada
- de föreskrifter – med tillämpningsföreskrifter – som i syfte att förhindra eller begränsa skada meddelats i lag eller förordning om till exempel
 - brandfarliga och explosiva varor i lag (2010:1011) samt förordning (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor
 - starkströmsanläggning i förordning (2009:22) om starkström samt förordningen (1993:1068) om elektrisk materiel

11.2 Brand

11.2.1 Revisionsbesiktning av starkströmsanläggning

Anges i försäkringsbrevet att starkströmsanläggning ska revisionsbesiktigas gäller följande:

Starkströmsanläggning ska på försäkringstagarens bekostnad revisionsbesiktigas i den omfattning som föreskrivs nedan. Vid revisionsbesiktning av industri- och hantverkshus, köpcentrum, terminal, lagerbyggnad, kylhus och dylika byggnader avsedda för flera hyresgäster eller kunder, ska besiktningen bekostas av försäkringstagaren till byggnadens brandförsäkring och ska omfatta samtliga lokaler i byggnaden.

Starkströmsanläggning är enligt gällande statliga föreskrifter varje elanläggning för sådan spänning, ström eller frekvens som kan vara farlig för person eller egendom.

Revisionsbesiktning ska, enligt överenskommelse mellan försäkringsbolagen, handhas av Svenska Brandskyddsföreningens Elektriska Nämnd (EN), genom av nämnden auktoriserad besiktningsingenjör.

Intyg om revisionsbesiktning ska utfärdas av besiktningsingenjören. Det ska av försäkringstagaren på begäran företas för bolaget.

Vid revisionsbesiktningen påtalade fel och brister ska av behörig person rättas till inom två månader efter besiktningen.

Den första revisionsbesiktningen ska göras inom ett år efter det att hela anläggningen blivit besiktningspliktig. Därefter ska revisionsbesiktning normalt ske vart tredje kalenderår med högst 40 månader mellan besiktningarna. Annan besiktningsfrekvens kan gälla.

Ytterligare information finns i EN:s ”Bestämmelser angående besiktningsplikt och besiktningsfrekvens”, F200.

11.2.2 Brandsläckningsredskap och larmanordningar

Brandsläckningsredskap och larmanordningar ska finnas i den utsträckning som anges av bolaget i försäkringsbrev eller särskilt villkor eller av kommunens brand-/räddningschef.

11.2.3 Branddörr och sektionering

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering ska vara stängd under icke arbetstid.

11.2.4 Brandfarliga Heta Arbeten

11.2.4.1 Allmänna säkerhetsföreskrifter

Dessa säkerhetsföreskrifter för Heta Arbeten gäller för tillfällig arbetsplats där Heta Arbeten utförs och fara för brand kan föreligga.

Med Heta Arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning. Den försäkrade svarar gentemot Folksam för att nedanstående säkerhetsföreskrifter följs av

1. den försäkrades företagsledning
2. övriga anställda hos den försäkrade
3. entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade.

Om någon som anges i pkt. 1–3 ovan, inte följer dessa säkerhetsföreskrifter medför det normalt ett avdrag från skadeersättningen ur denna försäkring. Se 11.7.

Säkerhetsregel 0 – Tillstånd

Den som avser att bedriva eller låta bedriva Heta Arbeten på tillfällig arbetsplats (till exempel ägare eller brukare av fastighet eller total-/generalentreprenör) ska skriftligen utse en tillståndsansvarig, som ska bedöma om arbetena medför fara för brand.

Om fara för brand anses föreligga får Heta Arbeten utföras endast under förutsättning att den tillståndsansvarige

- utfärdar tillstånd för arbetena på Brandskyddsföreningens blankett ”Tillstånd/Kontrollista” för Heta Arbeten eller motsvarande, som ska vara fullständigt ifylld
- under arbetenas utförande förvissas sig om att nedanstående säkerhetsregler följs.

Den tillståndsansvarige får delegera sitt ansvar endast om den som utsett honom skriftligen medgivit detta.

Den tillståndsansvarige får inte utföra de Heta Arbetena.

Utses inte tillståndsansvarig har den försäkrade tillståndsansvaret.

Säkerhetsregel 1 – Behörighet

Den som ska utföra brandfarliga Heta Arbeten ska ha behörighet och erfarenhet av brandskydd. Detsamma gäller den som ska vara brandvakt. Behörighetsutbildning ska vara genomförd och utbildningens innehåll och kvalitet ska uppfylla de kunskapsmässiga krav som ställs i den plan som beslutats av försäkringsbolagens och SBFs utbildningskommitté för Heta Arbeten.

Den som är utsedd att regelbundet vara tillståndsansvarig ska ha motsvarande utbildning och erfarenheter.

Säkerhetsregel 2 – Brandvakt

Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen – även under arbetsrast – under den tid som de heta arbetena utförs och under den efterbevakningstid – minst en timme – eller annan tid som den tillståndsansvarige angett i tillståndet. Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand upphört.

Brandvakt krävs inte när den tillståndsansvarige bedömer att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt.

Säkerhetsregel 3 – Brandfarlig vara

För arbete i utrymmen som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara, ska tillstånd inhämtas från den som är utsedd att vara föreståndare för hanteringen.

Säkerhetsregel 4 – Städning och vattning

Arbetsplatsen ska vara

- städad
- vid behov vattnad.

Säkerhetsregel 5 – Brännbart material

Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska

- flyttas bort
- skyddas genom övertäckning
- avskärmas.

Säkerhetsregel 6 – Dolda brännbara byggnadsdelar

Värmeledande konstruktioner och dolda brännbara byggnadsdelar ska undersökas med hänsyn till brandfaran samt vid konstaterad brandfara:

- skyddas
- göra åtkomliga för omedelbar släckinsats.

Säkerhetsregel 7 – Otätheter

Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara

- tätade
- kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

Säkerhetsregel 8 – Släckutrustning

Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning ska finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats. Här avses slang med vatten eller två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233BC (minst 2 x 6 kg pulver).

Vid takläggning krävs

Slang med vatten och två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233BC (minst 2 x 6 kg pulver). Alternativt gäller tre certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233BC (minst 3 x 6 kg pulver). Vid taklägningsarbeten krävs att brytverktyg och handstrålkastare alltid finns på arbetsplatsen.

Säkerhetsregel 9 – Svetsutrustning

Svetsutrustning ska vara felfri. Acetylenflaska ska vara försedd med bakslagsskydd. Svetsbrännare ska vara försedd med backventil för bränngas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel ska finnas.

Säkerhetsregel 10 – Larmning

Räddningstjänsten/brandkåren ska kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon ska finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll.

Den som uppdras att larma ska känna till arbetsplatsens adress.

Säkerhetsregel 11 – Torkning och uppvärmning

Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas, ska lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

Säkerhetsregel 12 – Torkning av underlag och applicering av tätskikt

Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300°C.

Säkerhetsregel 13 – Smältning av asfalt

Vid smältning av asfalt ska utrustningen ställas upp, hanteras och tillses enligt Brandskyddsföreningens ”Säkerhetsregler för smältning av asfalt vid arbeten på tak och balkonger”.

11.2.5 Lastkaj, varuintag, container med mera

Under annan tid än normal arbetstid eller öppethållande får inte brännbart material förvaras på öppen, olåst lastkaj eller på annan plats utomhus inom 6 meter från byggnad, till exempel i öppen, olåst container.

Med brännbart material avses här bland annat emballage, lastpallar, plastbackar, avfall med mera.

Föreskriften gäller inte för

- lastkaj eller varuintag som är inbyggda med täta väggar och har samtliga öppningar låsta eller reglade på insidan
- lastkaj eller varuintag med godkänd sprinkleranläggning
- försäkringsställe inom inhägnat område med låst grind eller port. Inhägnaden ska bestå av stängsel eller vägg med en höjd på minst 2,20 meter, varav de översta 0,20 meter ska utgöras av minst två rader taggtråd
- slutna och låsta container.

11.2.6 Tobaksrökning

Rökning får inte ske på annan plats än i bostad, kontor, matsal, samlingslokal, toalett eller annat utrymme där bolaget eller kommunens brand-/räddningschef tillåtit rökning.

11.2.7 Uppvärmningsanordningar

Brännbart material ska hållas på erforderligt avstånd från heta ytor på eldstäder och rökkana-ler eller skyddas med isolering mot överhettning.

Varmluftspanna, byggtork och annan flyttbar anordning för uppvärmning med fast, flytande eller gasformigt bränsle ska vara av typ som godkänts av Sveriges Tekniska Forskningsinstitut eller annan behörig instans.

Flyttbar elvärmeapparat ska vara utförd enligt gällande EU-direktiv – CE-märkt.

Flyttbara uppvärmningsanordningar får inte användas inom brand- eller explosionsfarliga utrymmen.

Byggtork får användas för uppvärmning av byggnad endast i samband med byggnads- och anläggningsarbete.

11.2.8 Motordrivet fordon

Motordrivet fordon (motorfordon, traktor, motorredskap, terrängmotorfordon och truck) får i erforderlig omfattning införas eller användas i lokal eller upplag under förutsättning att

- fyllning, tömning eller byte av bränslebehållare samt laddning av batteri sker på betryggande sätt och på plats avskild från lokalen eller upplaget i övrigt
- permanenta lastnings- och lossningsplatser försetts med brandsläckningsredskap
- bolaget eller kommunens brand-/räddningschef lämnat medgivande till detta, om lokalen eller upplaget är brand- eller explosionfarliga.

Motordrivet fordon får inte utan medgivande av bolaget eller kommunens brand-/räddningschef gareras inom fabriktions- eller lagerlokal eller upplag.

11.3 Vattenskada

För att förhindra skada genom utströmning ska

- rörledningar för vatten ha tillräcklig isolering och temperaturen i försäkringslokal vara tillräckligt hög för att förhindra skada genom frysning
- invändigt ledningssystem för regn- och smältvatten uppfylla de krav som ställs på avloppsledningar enligt byggnorm/branschregler gällande vid tidpunkten för uppförandet/reparationen
- ledningssystem för vatten vara provade och godkända i vedertagen ordning
- golvs- och väggtätskikt i våtutrymme uppfylla de funktionskrav som uppställts i byggnorm/branschregler gällande vid tidpunkten för uppförandet/reparationen
- varor befintliga i källarlokal* vara uppallade minst 10 centimeter över golvet.

* Definition – Källarlokal

Med källarlokal avses här lokal vars golv helt eller delvis är beläget minst en meter under intilliggande marknivå. I byggnad med flera under varandra liggande källarvåningar gäller bestämmelsen endast för den lägst belägna våningen.

11.4 Inbrott

Försäkringslokalen ska uppfylla fastställt skyddskrav. Dessutom krävs att samtliga föreskrivna

- skyddsanordningar är i funktion
- lås är låsta
- regler är reglade
- larmanläggning är aktiverad.

Om inte annat anges i försäkringsbrevet gäller försäkringen med skyddskrav enligt skyddsklass 2 nedan.

Detaljerad information avseende godtagbara lösningar för inbrottskydd kan hämtas ur Folksam informationsbroschyrer skyddsklass 1–3 eller i regler för Mekaniskt inbrottskydd SSF 200 som kan beställas från Svenska Stöldskyddsföreningen, SSF. Hos SSF kan även andra tekniska föreskrifter beställas, bland annat gällande Elektromekaniskt skydd, och Säkerhetsguiden där godkända och rekommenderade produkter för inbrottskydd redovisas. Även låssmed kan lämna information om produkter, tillvägagångssätt samt hjälp med montering/installation.

11.4.1 Skyddsklass 2

• Försäkringslokalens omslutningsyta

Omslutningsyta (lokalens avgränsning – vägg, golv, tak, dörr och fönsterenhet med mera – mot andra lokaler i byggnaden samt mot det fria) ska – såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås- och reglingsanordningar i sin helhet – ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvåra bortförandet av stöldgods.

Kraven för det mekaniska inbrottskyddet i omslutningsytan gäller upp till fyra meter över markplan eller ståplan.

Innervägg och mellanbjälklag samt innertak som utgör del av försäkringslokalens omslutningsyta ska ha likvärdig motståndskraft mot inbrott som yttervägg.

Godtagbara konstruktioner är armerad betong 100 millimeter eller sten 200 millimeter eller lättbetong 250 millimeter eller annan konstruktion med motsvarande styrka. Väggar i omslutningsytan, inklusive innerväggar som är en del av omslutningsytan, ska ansluta tätt till golv- och takbjälklag för att förhindra överkrypning. Väggar som uppfyller kraven i SSF:s norm för inbrottskyddande väggar SSF 1047, klass 2 är också godtagbara.

• *Dörr, port och lucka*

Med dörr avses dörrblad och dörrkarm. Dörr ska uppfylla lägst dörrklass 2 enligt SSF 1078 alternativt SS-EN 1627 RC3 eller vara förstärkt till motsvarande nivå.

Dörr, port och lucka i omslutningsyta ska vara låst med av försäkringsbolagen godkänd låsenhet eller med annan låsanordning som i det särskilda fallet godtagits av Folksam.

Med godkänd låsenhet avses låsenhet som uppfyller kraven i SSF 3522, lägst klass 3, alternativt hänglås som uppfyller kraven i SSF 014, lägst klass 3 invändigt och klass 4 utvändigt tillsammans med hänglåsbeslag som uppfyller kraven i SSF 018, lägst klass 3 invändigt och klass 4 utvändigt.

För pardörrar gäller dessutom att den ena dörren ska vara reglad såväl upp- som nedtill med säkrade kantreglar, låst spanjolett eller på likvärdigt sätt.

Dörr, port eller lucka anses inte låst om nyckel lämnats kvar i låset. Lås med fungerande vred är aldrig godkänd låsenhet.

Utåtgående dörr ska vara försedd med godkänd bakkantssäkring.

För port eller lucka krävs samma eller likvärdigt utförande som för dörr.

Anmärkning

Försäkringen gäller även då låsning sker med godkänd elektromekanisk låsanläggning enligt reglerna i Svensk Försäkrings försäkringstekniska rekommendation FTR 210. Dörr, port och lucka anses inte låst om

- kodmedia eller nyckel kvarlämnats i låsanläggningen
- dörr, port eller lucka
 - är stängd och låsanläggningen inte är i funktion
 - inte är stängd och låsanläggningen är i funktion.

• *Fönster*

Fönster och fönsterkarmar samt övriga glasade partier ska uppfylla kraven i SS-EN 1627 RC 2 samt vara i gott skick och väl förankrade i omgivande byggnadsdel. Glasrutan ska uppfylla kraven i SS-EN 356 P1A. Med fönster avses även ruta av glas i dörr och lucka samt väggparti av glas.

Öppningsbart fönster i omslutningsyta ska vara stängt och invändigt reglat. Ventilationsfönster ovan dörr får dock vara öppet om det har stoppbom som tillåter en maximal öppning av 15 centimeter, eller har inkrypningskydd.

Bommen ska vara av plattstål, minst 5 x 30 millimeter.

Öppningsbart fönster vars nedre kant är belägen lägre än 4 meter över markplan eller som på annat sätt är lätt åtkomligt (till exempel från balkong, tak, annat ståplan, stege eller liknande) ska antingen vara låst med

- godkänt fönsterlås enligt SSF:s norm 3620 lägst klass A eller
- annan låsanordning som i det särskilda fallet godtagits av Folksam eller
- ha inkrypningskydd

Fönster anses inte låst om nyckeln kvarlämnats i låset.

• *Brandventilator*

Brandventilator ska vara stängd och reglad med mekanisk reglingsanordning åtkomlig endast från insidan och ha inkrypningskydd.

• *Annan öppning*

Annan öppning i omslutningsyta till exempel ventilationskanal eller ventilationsöppning som är större än 150 x 300 millimeter ska ha inkrypningskydd.

Anmärkning

Med inkrypningskydd menas antingen

- invändigt monterat galler/rulljalusi i lägst klass 3 enligt SSF 012 eller
- i metallram invändigt monterad polykarbonatskiva som uppfyller kraven i SS-EN 356 P7B eller
- i metallram invändigt monterat lamellglas som uppfyller kraven i SS-EN 356 P7B.

11.4.2 Nyckel

Nyckel eller kod till lokal ska handhas och förvaras på betryggande sätt. Den får till exempel inte vara märkt eller placerad så att den kan identifieras av obehörig. Den får inte heller förvaras på sådant sätt i berörd lokal att den är lättillgänglig för obehörig.

11.4.3 Nyckelskåp

I nyckelskåp i anslutning till lokal enligt föregående stycke får endast förvaras sådan nyckel som uteslutande går till allmänt utrymme – såsom pannrum, soprum, hissmaskinrum eller liknande – vilket är betryggande avskilt från berörda lokaler i övrigt.

11.4.4 Lås och låskombination

Lås, kod eller låskombination ska omedelbart bytas eller ändras om det finns anledning misstänka att någon obehörigen innehar nyckel eller har kännedom om koden respektive låskombinationen.

11.4.5 Tillfällig förvaring på annan plats

Om egendom tillfälligt förvaras på annan plats, enligt punkt 3.2.1, ska inbrottskyddet på sådan plats lägst uppfylla kraven enligt skyddsklass 2, eller vid tillfällig förvaring i bostad uppfylla aktsamhetskraven i Folksam hemförsäkringsvillkor.

11.4.7 Stöld utan samband med inbrott

Försäkringstagaren ska iaktta rimlig aktsamhet för att förhindra stöldskada. Exempel på rimlig aktsamhet är att egendomen hålls under uppsikt eller låses in i lokal eller inhägnad, eller låses fast så att egendomen inte utan stora svårigheter kan stjälas.

11.5 Transport

11.5.1 Emballage med mera

Transporterad egendom ska vara tillfredsställande täckt och emballerad för att undvika skada genom nederbörd och yttre åverkan.

11.6 Samtliga försäkrade skadehändelser – Datorprogram och Datainformation

Vid samtliga försäkrade skadehändelser enligt 10.1 ska försäkringstagaren, dennes anställda och av denne anlitade uppdragstagare tillse att följande säkerhetsföreskrifter följs.

11.6.1 Förvaring av originalprogram

Original exemplar av programvara ska förvaras på sådant sätt att inte exemplaret och installerat program kan skadas eller förloras vid samma skadetillfälle.

11.6.2 Förvaring av bevis på nyttjanderätt

Licensbevis eller licensetikett nummer ska förvaras på sådant sätt att inte licensen och installerat program kan skadas eller förloras vid samma tillfälle.

11.6.3 Rutiner för säkerhetskopia

Säkerhetskopia ska framställas dagligen under arbetsdag eller med den högre frekvens som vanligen tillämpas inom försäkringstagarens verksamhetsområde. Säkerhetskopia ska vara en komplett backup av all information.

Säkerhetskopia ska vara korrekt och funktionsduglig.

11.6.4 Förvaring av säkerhetskopia

Säkerhetskopia ska förvaras skild från originalet (datorns hårddisk) på ett sådant sätt att kopian och originalet inte kan skadas eller förloras vid samma skadetillfälle.

11.6.5 Programvara försedd med hårdvarulås

Hårdvarulås (definition, se 5.4) får inte skruvas direkt på datorutgång utan ska anslutas via kabel. Låset skruvas fast under skrivbord eller motsvarande. För bärbara datorer ska hårdvarulåset förvaras på sådant sätt att datorn och hårdvarulåset inte kan skadas eller förloras vid samma skadetillfälle.

11.7 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrifter

Om säkerhetsföreskrifter som anges i 11.1–11.6 inte iakttas vid egendoms-, avbrotts- respektive hyresförlustskada kan avdrag göras på annars utgående sammanlagd ersättning efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan vid allvarlig försummelse bli så stort att ingen ersättning lämnas.

11.7.1 Särskild påföljd enligt säkerhetsföreskrift 11.2.4

Om säkerhetsföreskrift vid egendomsskada inte iaktas, görs utöver självrisk och annan reduktion en nedsättning med 30 procent av av sammanlagd ersättning, dock lägst 1 och högst 10 prisbasbelopp.

Nedsättning kan minskas om särskilda skäl föreligger. Här beaktas den försäkrades organisation och storlek, arbetes art och omfattning, tillämpligt entreprenadkontrakt, försummelse, påföljdens betydelse för den försäkrade och förhållandena i övrigt.

12. Åtgärder i samband med skada

12.1 Räddningsplikt

Med hänvisning till X. Allmänna avtalsbestämmelser 4.7 i övrigt, ska den försäkrade efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat, bland annat genom att snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom.

Den försäkrade ska vidare, om någon annan är ersättningskyldig, vidta erforderliga åtgärder för att bevara bolagets rätt mot denne.

Beträffande påföljd om räddningsplikten inte efterlevs, se X. Allmänna avtalsbestämmelser 4.7.1.

12.2 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

Dessutom ska den försäkrade vid skadegörelse, stöld, inbrott, rån, överfall eller annat brott snarast göra polisanmälan och sända kopia på anmälan till bolaget.

12.3 Ersättningskrav

12.3.1 Tidpunkt för ersättningskrav

Ersättningskrav ska framställas till bolaget snarast efter det att skadan upptäckts och senast ett år från det att skadan inträffade. Framställs kravet senare är bolaget fritt från ansvar.

12.3.2 Uppgifter i skadeanmälan

Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav och på anmodan lämna förteckning över försäkrad egendom – skadad och oskadad – med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan. Den försäkrade är även skyldig att på anmodan styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds och genom att tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvar och ersättningens storlek.

12.3.3 Gravationsbevis och borgenärs medgivande

Om gravationsbevis eller medgivande av borgenär som har förmånsrätt i fast egendom eller tomträtt behövs för att betala ut ersättning, ska den försäkrade tillhandahålla bolaget dessa handlingar.

12.3.4 Påföljd vid försummelse att anmäla försäkringsfall med mera

Om den försäkrade inte anmäler skada enligt 12.2 eller inte lämnar begärda uppgifter enligt 12.3.2 och 12.3.3 och detta medför skada för bolaget kan ersättningen sättas ned enligt X. Allmänna avtalsbestämmelser 4.4.

12.4 Besiktning av skada och miljögodkännande

12.4.1 Besiktning av skada

Bolaget har rätt att låta besiktiga skada samt utfärda anvisningar för reparation och tillvaratagande av skadad egendom innan dessa åtgärder vidtas. Om bolaget meddelar anvisningar om val av reparatör eller metod för reparation eller sanering är den försäkrade skyldig att följa dessa.

Iakttar den försäkrade inte vad som här sagts är bolagets ansvar begränsat till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

12.4.2 Miljögodkännande

Reparationsarbeten på byggnad ska utföras av byggtreprenör som är miljögodkänd av bolaget eller klarar bolagets miljökrav.

Vid återställande av skada på byggnad ska miljövänliga byggmaterial, enligt förteckning i Folksams Byggmiljöguide, användas om merkostnad inte uppstår.

Vid reparation av byggnad ska byggavfall källsorteras och fraktas bort i olika fraktioner. Uppkommer farligt avfall ska detta hanteras enligt gällande förordning.

Vid kontantersättning ska bolaget ge råd och anvisningar om

- Folksams Byggmiljöguide och de materialval som där redovisas
- hur byggavfall ska tas om hand
- selektiv rivning för att kunna återvinna byggmaterial.

Vid skada som inte omfattas av försäkringen åtar sig bolaget att lämna förslag på miljövänliga byggmaterial och på miljögodkända byggtreprenörer.

13. Skadevärderingsregler

Skada på egendom värderas enligt nedan angivna regler. Skadad och oskadad egendom värderas efter samma grunder.

13.2 Värdering av skada på maskinerier och kontorsinventarier

Definitioner

Med *dagsvärde* avses marknadsvärdet vid skadetillfället. Kan detta inte fastställas utgör dagsvärdet nyanskaffningsvärdet med avdrag för värdeminskning genom ålder, slitage, omodernitet och minskad användbarhet och annan omständighet.

Med *nyanskaffningsvärdet* vid skadetillfället avses den kostnad som skulle ha uppkommit, om ett föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag anskaffats som nytt vid denna tidpunkt. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att föremålet ska kunna tas i bruk.

Med *återställande* förstås reparation eller anskaffande av föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag för samma ändamål.

13.2.1 Föremål som återställs

Om återställande sker värderas skadan till kostnaden för att utan dröjsmål återställa föremålet på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material.

Återställandet måste ske senast inom 2 år från skadedagen.

Utökas i samband med återställandet skadat föremåls utrustning eller avkastningsförmåga, ska det göras avdrag för detta vid värderingen.

I skadekostnaden inräknas inte merkostnader som beror på forceringsåtgärder, till exempel reparation på övertid eller transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel. Den värdeminskning som föremålet efter reparation möjligen kan anses ha undergått genom skadan ska inte inräknas.

13.2.1.1 Föremålets värde är mindre än halva nyanskaffningsvärdet

Om föremålet minskat i värde genom ålder, slitage och omodernitet med mer än halva nyanskaffningsvärdet vid skadetillfället, värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till det på grund av ålder, slitage och omodernitet minskade värdet.

13.2.1.2 Speciella regler för vissa föremål

13.2.1.2.1 Dator

Skada på dator med tillhörande utrustning värderas till kostnaden för återställandet, dock högst till dagsvärdet.

13.2.2 Föremål som inte återställs

Återställs inte skadat föremål inom 2 år från skadedagen, värderas skadan till skillnaden mellan föremålets dagsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

13.4 Värdering av skada på varor

13.4.1 Varor som den försäkrade tillverkat eller har under tillverkning

Skada på varor som den försäkrade tillverkat eller har under tillverkning värderas till tillverkningskostnaderna – direkt material, materialkostnader, direkt arbetslön, tillverknings- och administrationskostnader – vid skadetillfället, dock högst till det pris för vilket egendomen då hade kunnat försäljas.

13.4.2 Varor anskaffade för försäljning

Skada på varor som den försäkrade anskaffat för försäljning värderas – om de är kuranta – till vad det vid skadetillfället skulle ha kostat att ersätta dem med nya varor av samma slag.

Har varornas värde före skadan minskat på grund av inkurans eller annan omständighet värderas de med hänsyn till detta.

13.5 Värdering av skada på ritningar, arkivalier och datainformation

Skadan värderas till de normala kostnader som inom 2 år från skadedagen läggs ned för att återställa den information som förlorats.

13.6 Värdering av skada på värdehandlingar

Skadan värderas till de normala kostnader som inom 2 år från skadedagen läggs ned för återställandet.

13.8 Värdering av skada på arbetstagares egendom

Skada på arbetstagares egendom som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt reglerna i detta.

Skada på arbetstagares egendom i övrigt värderas enligt tillämpliga villkor för hemförsäkring i bolaget.

14. Skadeersättningsregler

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast lämna ersättning för liden skada, även om försäkringsbeloppet är större.

14.1 Skadeersättning

Ersättning lämnas för

- skada värderad enligt 13. Skadevärderingsregler, vid förstariskförsäkring dock högst med försäkringsbeloppet
- röjningskostnad enligt 14.2
- räddningskostnad enligt 14.3 med avdrag för
- självrisk enligt 9

Vid förstariskförsäkring begränsas den sammanlagda ersättningen för skada, röjnings- och räddningskostnader till försäkringsbeloppet.

14.2 Röjningskostnad

Ersättning lämnas för kostnad avseende rivning, röjning, sanering, borttransport, destruktion och deponering av skadad egendom i samband med egendomsskada som omfattas av försäkringen.

Ersättning lämnas inte för röjning av oförsäkrade grunder och fundament.

14.3 Räddningskostnad

Ersättning lämnas för den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt 12.1 och X. Allmänna avtalsbestämmelser 4.7, om de med hänsyn till omständigheterna varit skäligen.

I samband med egendomsskada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för skada som uppkommit genom att försäkrad egendom vid skäligen räddningsåtgärd skadats, förkommit eller stulits.

Ersättning lämnas dock inte i den mån rätt till ersättning föreligger enligt lag eller särskild författning eller på grund av annan försäkring, garanti eller annat avtal.

14.6 Skadeersättningsregler i övrigt

Är den ersättningsberättigade redovisningsskyldig för mervärdesskatt ersätts inte denna.

Bolaget har rätt att i stället för att betala kontant ersättning låta återställa skadad egendom eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom, men äger rätt att efter värdering överta hela eller mindre del av denna.

Kommer egendom, för vilken ersättning utgetts, till rätta ska egendomen snarast ställas till bolagets förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning.

14.7 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställts eller återanskaffats, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad överklagats och bolaget på grund av detta väntat med att betala ut ersättning ska ersättningen betalas senast 1 månad efter det att bolaget fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

14.8 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än vad som sagts i 14.7 ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavvärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Ränta betalas inte om den är mindre än en procent av prisbasbeloppet.

B. Avbrotts- och extrakostnadsförsäkring

Avbrottsförsäkring ingår endast om detta särskilt framgår av försäkringsbrevet.

1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller endast för försäkringstagaren.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för avbrott och extrakostnad som uppkommit under ansvarstiden till följd av försäkrad skadehändelse enligt 7, som inträffat under den tid försäkringen varit betald och i kraft.

Ansvarstiden är 12 månader om inte annat anges i försäkringsbrevet och räknas från den tidpunkt då skadehändelse enligt 7 inträffat.

3. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för avbrott och extrakostnad till följd av ersättningsbar skada inom de lokaler som ägs eller disponeras av försäkringstagaren.

Beträffande egendomsskador som inträffat hos leverantör eller kund inom Norden, se 7.1.

4. Försäkrat intresse

Försäkringen avser endast uppkommen extrakostnad enligt 4.2, till följd av skada enligt 7. Försäkringen avser även försäkringstagarens intresse som består i att avbrott inte uppkommer genom inskränkning i den försäkrade verksamheten till följd av skada enligt 7.

4.1 Avbrott

Med avbrott förstås sådan inskränkning i den försäkrade verksamheten som föranleder bortfall av täckningsbidrag under ansvarstiden.

4.1.1 Förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag

Försäkringen gäller för förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag för försäkrad verksamhet. Med försäkringsmässigt täckningsbidrag avses resultatet av följande beräkning av poster bokförda enligt kontoplan EU BAS99 (om sådan används eller skulle ha använts).

I täckningsbidraget inräknas löner till alla arbetstagare samt av dessa löner beroende avgifter enligt lag eller avtal.

Kostnaderna av det slag som anges i tabellen dras från försäljningsvärdet i den mån de förekommer i försäkringstagarens rörelse. Andra avdrag skall inte göras.

Intäkter +

3000-3799	Huvudintäkter, Fakturerade kostnader, Rörelsens sidointäkter, Intäkt-korrigeringar
3900-3929	Övriga rörelseintäkter
3980-3999	Erhållna bidrag, övriga ersättningar och intäkter

Kostnader -

4000-4999	Utgifter/kostnader för varor, material och vissa köpta tjänster
5020-5049	(75%) Elavgifter för belysning, värme, vatten och avlopp
5120-5149	(75%) Elavgifter för belysning, värme, vatten och avlopp
5300-5399	Energikostnader
5400-5499	Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial

Kostnader -

5500-5599	Reparation och underhåll
5600-5699	Kostnader för transportmedel
5700-5799	Frakt och transport
6800-6899	Inhyrd personal
6910-6919	Licensavgifter och royalties

Anvisning – Täckningsbidrag

Kostnad för direkt och indirekt material skall så nära som möjligt beräknas efter marknadspriset under den tid materialförbrukningen avser.

Om leverans sker från en avdelning till en annan inom ett företag eller från ett företag till ett annat inom en och samma koncern skall tillämpat debiteringspris alltid justeras till gängse marknadspris. Denna bestämmelse behöver inte tillämpas om avbrottsförsäkring tecknats gemensamt för hela rörelsen respektive hela koncernen.

Vissa avdragsposter i tabellen hänför sig till rörelsens tillverkningsvolym. Denna överensstämmer i regel inte med försäljningsvolymen varför tillverkningskostnaderna måste korrigeras med värdet av förändrad volym av egentillverkat hel- och halvfabrikatlager. Denna korrigering sker med förändringen av lagrets inventerade värde mellan räk-enskapsårets början och slut. Detta förutsätter att inventeringsprinciperna är oförändrade under året samt att all inverkan genom förändring av dolda reserver elimineras. Förändringen av det inventerade värdet ska omräknas med hänsyn till marknadspris under perioden för direkt och indirekt material.

Om lagret ökat måste tillverkningskostnaderna reduceras för att överensstämma med försäljningsvolymen. Om lagret minskat måste tillverkningskostnaderna ökas. Vid justering på grund av lagerförändring skall in- och utgående lager av hel och halvfabrikat tas upp till summan av däri nedlagda tillverknings- och driftskostnader enligt definitionen.

4.2 Extrakostnad

Med extrakostnad förstås skäligena forcerings- och extrakostnader i syfte att upprätthålla den försäkrade administrativa verksamheten i den omfattning den skulle ha haft om skada inte inträffat, utöver räddningskostnad enligt 7.4.

5. Försäkringsbelopp – Högsta ersättning

5.1 Avbrott – försäkringsbelopp/högsta ersättning

Om inte annat anges i försäkringsbrevet eller i särskilt villkor gäller avbrottsförsäkring enligt 7.1 utan försäkringsbelopp. Ersättningen är då begränsad till 3 gånger den till bolaget anmälda årslönekostnaden*. I dessa fall utgår dock aldrig ersättning med högre belopp än 80 procent av till bolaget anmäld årsomsättning*.

Om inte årslönekostnad och årsomsättning angetts är ersättningen begränsad till högst 300 prisbasbelopp.

Om försäkringen tecknats med försäkringsbelopp anges detta i försäkringsbrevet och anges som försäkrat täckningsbidrag. Försäkringsbeloppet ska under hela försäkringstiden motsvara det försäkringsmässiga täckningsbidraget under en efterföljande period motsvarande ansvarstidens längd, i annat fall föreligger underförsäkring.

* Definition – Årslönekostnad och årsomsättning

Se X Allmänna avtalsbestämmelser 1.3.

5.2 Extrakostnad – försäkringsbelopp/högsta ersättning

Försäkringsbeloppet (förstarisk) anges i försäkringsbrevet.

5.4 Högsta ersättning vid naturskada och skadegörelse utan samband med inbrott

Bolagets sammanlagda ersättningsskyldighet för

- naturskada enligt 10.2.9 och skadegörelse utan samband med inbrott enligt 10.4.2 i A. Egendomsförsäkring, inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret och

- därav föranledda avbrotts- och extrakostnadsskador är vid varje skadetillfälle högst 150 prisbasbelopp gemensamt för samtliga berörda försäkringar, försäkringstagare och försäkrade i bolaget. Ersättning fördelas i förhållande till respektive skadebelopp.

6. Karens och självrisk

6.1 Karens – avbrott

Med karens vid avbrottsförsäkring förstås att ersättning inte lämnas för uppkommet bortfall av täckningsbidrag under viss tid (karenstiden) räknat från den tidpunkt skadehändelse enligt 7.1 inträffade.

Karenstiden är 24 timmar om inte annat anges i försäkringsbrevet, dock lägst 48 timmar vid avbrottskada till följd av ersättningsbar egendomsskada genom åskslag, elfenomen eller naturskada.

6.2 Självrisk – extrakostnad

Vid uppkommen extrakostnad dras vid varje skadetillfälle ett belopp som utgör den försäkrades självrisk. Försäkringen gäller med samma grundsjälvrisk som enligt A. Egendomsförsäkring.

Vid samtidig egendoms- och extrakostnadsskada dras endast en självrisk, den högsta.

7. Försäkrade skadehändelser

7.1 Avbrott och extrakostnader

Ersättning lämnas för avbrott och extrakostnad som uppstått i den försäkrade verksamheten genom sådan egendomsskada som är ersättningsbar enligt A. Egendomsförsäkring och som inträffat i lokal eller på förvaringsplats som ägs eller disponeras av försäkringstagaren. Är egendomsskada enligt ovan undantagen i egendomsförsäkringen lämnas inte heller ersättning för avbrott eller extrakostnad till följd av sådan skadehändelse.

Ersättning lämnas även för avbrott eller extrakostnad som uppstått genom

- oförutsett avbrott i tillförsel via servisleddning utifrån av el, gas, vatten eller värme
- att leveransavtal inte kunnat fullföljas beroende på att ersättningsbar skada enligt I 10.2–10.6 inträffat hos försäkringstagarens leverantör eller kund inom Norden med vilken försäkringstagaren har gällande kontrakt. Ersättning lämnas inte för längre tid än den för leveranskontraktet gällande återstående kontraktstiden. Utan särskilt avtal lämnas inte högre ersättning än 10 prisbasbelopp
- att räddningstjänsten eller polismyndighet inom ramen för myndighetsutövning och till följd av ett hastigt uppkommet behov låter spärra av område på grund av att omedelbar fara föreligger för omgivningen och därmed förhindrar tillgängligheten till försäkringsstället. Ersättning lämnas inte för sådan myndighets andra avspärmingar som sker inom ramen för planlagda skyddsåtgärder. Utan särskilt avtal lämnas inte högre ersättning än 10 prisbasbelopp.

Avbrottskada och uppkommen extrakostnad ersätts även om ersättning inte lämnas för egendomsskadan i de fall detta beror på att leverantör eller annan är ansvarig på grund av kontrakt, garanti eller liknande åtagande.

7.3 Undantag

Ersättning lämnas inte för bortfall av täckningsbidrag eller uppkommen extrakostnad som beror på

- att den försäkrade inte utan dröjsmål vidtar erforderliga åtgärder – även av provisorisk art – för att återuppta eller upprätthålla drift av den försäkrade rörelsen
- att den försäkrade inte har erforderligt försäkringsskydd för skadad egendom vid skadetillfället, vilket medför dröjsmål med anskaffning av egendom som inte återställs med försäkringsersättning
- förlängd avbrotts tid på grund av den försäkrades ekonomiska förhållande, till exempel kapitalbrist
- att en del av ansvarstiden utnyttjats för förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess återställande till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighets åtgärd.

Ersättning lämnas inte heller för extrakostnad

- till följd av felprogrammering
- till följd av störning eller avbrott i telekommunikation
- i form av vite genom försenad eller utebliven leverans.

7.4 Räddningskostnad

Försäkringen lämnar ersättning för utgift (räddningskostnad) för sådan åtgärd som försäkrad är skyldig att omedelbart vidta enligt 9.1 för att försöka begränsa skada som redan inträffat eller avvärja skada som kan befaras inträffa.

I den mån sådan kostnad medför nytta även under karenstiden eller efter ansvarstidens slut, ersätts den med högst det belopp som kan anses falla på den del av ansvarstiden som inte är karenstid.

8. Säkerhetsföreskrifter

Den försäkrade ska utöver i A. Egendomsförsäkring 11.1–11.6 för varje tillämplig skadehändelse ange säkerhetsföreskrifter, även iaktta i försäkringsbrevet särskilt angiven säkerhetsföreskrift.

Beträffande påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift (minskning eller bortfall av ersättning), se A. Egendomsförsäkring 11.7.

9. Åtgärder i samband med skada

9.1 Räddningsplikt

Med hänvisning till X. Allmänna avtalsbestämmelser 4.7, ska den försäkrade efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat, genom att utan uppskov vidta lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade rörelsens drift.

Den försäkrade ska vidare, om någon annan är ersättningsskyldig, vidta erforderliga åtgärder för att bevara bolagets rätt mot denne.

Beträffande påföljd om räddningsplikten inte efterlevs, se X. Allmänna avtalsbestämmelser 4.7.1.

9.2 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

9.3 Ersättningskrav

9.3.1 Tidpunkt för ersättningskrav

Försäkringstagaren ska senast 3 månader efter ansvarstidens slut till bolaget överlämna skriftligt ersättningskrav, upprättat i överensstämmelse med de för försäkringen gällande villkoren.

9.3.2 Skyldighet att lämna upplysningar

Försäkringstagaren ska förse bolaget med uppgifter för skadeutredningen, samt på begäran uppvisa räkenskapshandlingar, inventarierapporter etcetera, som styrker ersättningskravet.

9.3.3 Påföljd vid försummelse att anmäla försäkringsfall med mera.

Om den försäkrade inte anmäler skada enligt 9.2 eller inte lämnar begärda uppgifter enligt 9.3.1 och 9.3.2 och detta medför skada för bolaget kan ersättningen sättas ned enligt X. Allmänna avtalsbestämmelser 4.4.

10. Skadevärderingsregler

Skada regleras efter ansvarstidens slut.

10.1 Avbrott

Skada värderas till beräknat täckningsbidrag under ansvarstiden enligt 10.1.1 minskat med

- uppnått täckningsbidrag under ansvarstiden enligt 10.1.2
- sådan förlust som undantas i 7.3
- sådan i täckningsbidraget enligt 10.1.1 ingående kostnad som kunnat inbesparas
- det täckningsbidrag som innefattas i ersättning för egendomsskadan, till exempel för varor och eget reparationsarbete
- den avkastning som den försäkrade under ansvarstiden erhållit på ersättning för egendomsskadan.

10.1.1 Beräknat täckningsbidrag

Med rörelsens redovisade intäkter och kostnader som grund beräknas det försäkringsmässiga täckningsbidraget under en jämförelseperiod. Jämförelseperioden ska vara av samma längd som ansvarstiden, dock högst tolv månader, och börja tolv månader före dagen för skadans enligt 7 inträffade.

Överstiger ansvarstiden tolv månader ska det beräknade beloppet ökas med täckningsbidraget under en mot den överskjutande tiden svarande jämförelseperiod, som också börjar tolv månader före skadedagen.

Råder under ansvarstiden andra förhållanden än under jämförelseperioden ska det beräknade täckningsbidraget jämkas med hänsyn till detta.

Det jämkade beloppet ska anses utgöra det beräknade täckningsbidraget som rörelsen skulle ha gett under ansvarstiden om skadan inte hade inträffat.

10.1.2 Uppnått täckningsbidrag

Det försäkringsmässiga täckningsbidrag som rörelsen faktiskt gett under ansvarstiden fastställs och ökas med de kostnader som inte är försäkrade till den del de överstiger vad som proportionellt svarar mot rörelsens minskade omfattning, såvida inte försäkringstagaren visar att de medfört minskning av skadan.

Täckningsbidraget ska ökas med det täckningsbidrag som under ansvarstiden, till följd av skadan, uppstått i annan rörelse, som den försäkrade eller annan för dennes räkning driver.

10.2 Extrakostnad

Skada värderas till rimliga kostnader för att kunna upprätthålla den administrativa verksamheten.

11. Skadeersättningsregler

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ge ersättning för genom avbrottet uppkommen extrakostnad.

11.1 Skadeersättning

Bolaget ersätter

- skada värderad enligt 10. Skadevärderingsregler
- kostnad för skadebegränsande åtgärder vilka inte beaktats vid skadevärderingen enligt ovan. Medför sådan kostnad nytta även under karenstiden eller efter ansvarstidens slut, ersätts högst det belopp som kan anses falla på ansvarstiden med undantag av karenstiden
- ränteförlust och/eller skälig räntekostnad under ansvarstiden med hänsyn till att ersättningen inte betalas förrän efter ansvarstidens slut. Vid beräkning av ränteförlust betalas avkastningsränta enligt Riksbankens referensränta med ett tillägg av två procentenheter med avdrag för
- karens och självrisk enligt 6
- eventuell underförsäkring enligt 11.2

11.2 Underförsäkring – Avbrott

Om det vid avbrottskada visar sig att den verkliga årslönekostnaden under räkenskapsåret närmast före det försäkringsår under vilket skadan inträffat är högre än den för samma räkenskapsår uppgivna årslönekostnaden enligt X. Allmänna avtalsbestämmelser 1.3, ersätts endast så stor del av avbrottskadan som svarar mot förhållande mellan den uppgivna och den verkliga årslönekostnaden.

11.3 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Skada regleras efter ansvarstidens slut. Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast 1 månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

11.4 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än vad som sagts i 11.3 ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalningen fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Ränta betalas inte om den är mindre än en procent av ett prisbasbelopp.

C. Ansvarsförsäkring

1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen avser endast i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller för försäkrings- tagaren och de försäkrade.

1.2 Fastighetsägaransvar

Försäkringen gäller också för ansvar för fastighet där verksamheten bedrivs och som till övervägande del används härför om den försäkrade är brukare av fastighet och har övertagit fastighetsägaransvaret enligt sedvanligt nyttjanderättsavtal.

1.2.1 Byggnads- och anläggningsarbeten utförda på sådan fastighet omfattas av försäkringen om kostnader för detta under försäkringsåret uppgår till högst 20 prisbasbelopp.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffat under den tid försäkringen varit betald och i kraft.

Vid miljöskada gäller dock försäkringen för skada som upptäckts under försäkringstiden.

3. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar i Norden. Om försäkringen gäller i andra geografiska områden anges detta i försäkringsbrevet.

4. Vad försäkringen gäller för

4.1 Försäkringens omfattning

4.1.1 Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet

- enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler
- enligt allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom försäkringstagarens verksamhetsområde då dessa avtalats.

4.1.3 Produktansvar

Försäkringen omfattar även skadeståndsskyldighet för skada genom levererad produkt – produktansvarsskada.*

** Definition – Produktansvarsskada*

Med skada genom levererad produkt förstås skada orsakad av defekt som funnits hos produkten när den sattes i omlopp av den försäkrade, eller som tillförts produkten genom åtgärd som den försäkrade eller, för hans räkning, annan person vidtagit.

4.2 Åtagande

Vid skadeståndskrav – som kan omfattas av försäkringen och som beräknas överstiga avtalad självrisk – åtar sig bolaget gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som den försäkrade åsamkas eller åläggs att betala och som inte kan utfås av motpart eller annan, även om försäkringsbeloppet därigenom överskrids
- betala det skadestånd som den försäkrade är skyldig att utge.

4.3 Person- och sakskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för person- och sakskada samt förmögenhetsskada som är en direkt följd av sådan ersättningsbar skada och som drabbar samma skadelidande.

Ren förmögenhetsskada* ersätts endast i den omfattning som framgår av 4.5 och 4.6 nedan.

** Definition – Ren förmögenhetsskada*

Med ren förmögenhetsskada förstås ekonomisk skada som uppkommer utan samband med att någon lider person- eller sakskada.

4.5 Miljö- och byggherreansvar

Sakskada, personskada och ren förmögenhetsskada (vid miljöansvar).

Försäkringen gäller för den försäkrades skadeståndsskyldighet för miljöskada*, enligt miljöbalken eller andra grannelagsrättsliga regler.

Försäkringen gäller även för den försäkrade i egenskap av byggherre på brukad fastighet och med de begränsningar som följer av 1.2 ovan.

Försäkringen gäller dock endast under förutsättning att

- fel tillfälligt begåtts
- fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.

Vid personskada gäller försäkringen utan de begränsningar som anges i ovanstående stycke, då skadan uppkommit till följd av byggnads-, anläggnings- eller installationsarbete och den försäkrade är skadeståndsansvarig i egenskap av byggherre på brukad fastighet och med de begränsningar som följer av 1.2 ovan.

Försäkringen gäller inte i något fall för miljöskada som den försäkrade i egenskap av entreprenör kan åläggas enligt miljöbalken eller andra grannelagsrättsliga regler.

** Definition – Miljöskada*

Med miljöskada förstås skada genom

- förorening av vattendrag, sjöar eller andra vattenområden,
- förorening av grundvatten
- ändring av grundvattennivån
- luftförorening
- markförorening
- buller
- skakning, eller
- annan liknande störning.

4.6 Materiell och immateriell skada vid personuppgiftsansvar

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för materiell och immateriell skada som den försäkrade i egenskap av personuppgiftsansvarig kan åläggas enligt artikel 82 i Dataskyddsförordningen (GDPR).

5. Undantag – begränsningar

5.1 Böter, viten och sanktionsavgifter

Försäkringen gäller inte för böter, viten och sanktionsavgifter.

5.2 Straffskadestånd

Försäkringen gäller inte för straffskadestånd.

5.3 Skada på levererad produkt

Försäkringen gäller inte för skada på produkt som den försäkrade levererar och inte heller för förmögenhetsförlust till följd därav. Försäkringen gäller inte heller för skada som kan avhjälpas genom åtgärdande av fel, brist eller defekt hos levererad produkt,

Produkten anses levererad då den enligt köprättsliga regler avlämnats.

Har den försäkrade utfört eller låtit utföra installation, montage eller annan åtgärd i samband med leverans ingår dessa åtaganden i den levererade produkten.

Undantaget avser inte skada som inträffar till följd av att den försäkrade fullgör avtal som inte har samband med leveransavtalet

5.4 Undantagna produkter

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av skadebringande egenskaper hos följande produkter

- asbest
- formaldehyd
- PCB (PCB står för Poly Chlorinated Biphenyls, polyklorerade bifenyler)
- läkemedel*
- silikonbaserade implantat
- luftfartyg eller komponenter till dessa.

** Definition – Läkemedel*

Med läkemedel avses läkemedel enligt läkemedelslagen (1992:859).

5.5 Reklamation, återtagande

Försäkringen gäller inte för kostnad i samband med reklamation, återtagande, reparation, återställande, utbyte, borttagande eller indragning av levererad produkt.

5.6 Ingrepps- och utbyteskostnader

Om egendom skadas och skadan inte ersätts av denna försäkring, ersätts inte heller kostnader för åtgärder föranledda av att egendomen måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp därvid måste ske i annan egendom än den levererade produkten.

Dock ersätts hälften av kostnaderna för ingrepp som är gemensamt för att undersöka, reparera eller byta ut såväl undantagen som ersättningsbar egendom.

Vad som anges i första och andra stycket beträffande ersättning för ingrepp gäller även för demontering, flyttning eller annan åtkomståtgärd.

5.7 Bristande prestationsförmåga

Försäkringen gäller inte för skada som beror på funktionsbrist, för låg verkningsgrad eller bristande prestationsförmåga hos den levererade produkten, i den mån skadeståndsanspråket endast kan grundas på uttrycklig eller underförstådd utfästelse eller garanti.

5.8 Bristande lämplighet

Försäkringen gäller inte vid skada genom levererad produkt när den försäkrade underlåtit att utföra sedvanliga undersökningar, provningar eller analyser för att fastställa produktens lämplighet för avsett ändamål och detta medfört att defekt i produkten inte upptäckts.

5.9 Förutsebar skada

Försäkringen gäller inte för skada som orsakats av handlande eller underlåtenhet som – med hänsyn till omständigheterna – inneburit betydande risk för skadas uppkomst. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att varken den försäkrade eller dennes arbetsledning varit medveten om eller borde ha varit medveten om skaderisken.

Vid skada genom levererad produkt eller egendom gäller försäkringen inte när den försäkrade eller hans arbetsledning känt till felet eller bristen innan skadan uppkom och underlåtit att vidta rimliga åtgärder för att förhindra den.

5.10 Omhändertagen egendom

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning

- hyrt, leasat, lånat eller annars nyttjat. Försäkringen gäller dock för skada genom brand och utströmning av vatten från ledningssystem på lokal eller byggnad som försäkringstagaren hyr för sin verksamhet
- omhänderhar för att i serie tillverka, bearbeta eller ihopsätta, såvida inte skada drabbar enstaka exemplar
- på grund av särskilt åtagande yrkesmässigt transporterar, lyfter eller förvarar
- åtagit sig att uppföra eller nedmontera, om egendomen ingår i byggnadsverk eller broar
- omhänderhar för försäljning.

Här avses även kostnader som uppkommer på grund av att egendomen måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp därvid måste ske i annan egendom.

5.11 Trafik med motordrivet fordon

Försäkringen gäller inte för skada när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av

- motordrivet fordon, husvagn, eller annat släpfordon då skadan uppkommit till följd av trafik med fordonet
- motordrivet fordon när det används för tävling, träning, övningskörning, uppvisning eller liknande inom inhägnat område.

Detta undantag tillämpas även om den försäkrade underlåtit att teckna trafikförsäkring.

5.12 Luftfartyg, skepp, båtar och liknande

Försäkringen gäller inte för skada när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av

- luftfartyg, svävare eller hydrokopter
- segel- eller maskindrivna skepp och båtar vid sakskada till följd av kollision med fasta eller flytande föremål eller av dessa bogserade föremål
- kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk eller bogserade föremål.

5.13 Nederbörd

Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en direkt följd av

- fukt eller kondens
- översvämning i samband med nederbörd – även nederbörd i form av snö såvida inte skadan beror på
- att fel tillfälligt begåtts
- att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.

5.14 Rådgivande verksamhet

Försäkringen gäller inte för skada uppkommen till följd av fel eller brist i utredningar, beskrivningar, beräkningar, ritningar, råd eller anvisningar, som lämnats i yrkesmässigt rådgivande verksamhet och således inte ingår i ett visst leverans- eller entreprenaduppdrag.

5.15 Annan försäkring

Försäkringen gäller inte i den mån skadan kan ersättas genom arbetsskade- eller socialförsäkring. Undantaget tillämpas inte i den mån lagenlig regressrätt föreligger.

Vid skada som kan omfattas av trygghetsförsäkring vid arbetsskada enligt kollektivavtal eller liknande, eller patientförsäkring enligt patientskadlagen (1996:799), gäller inte ansvarsförsäkringen. Detta gäller även om försäkringstagaren underlåtit att teckna sådan försäkring.

5.16 Åsidosättande av lag eller myndighets föreskrift

Försäkringen gäller inte för skada som orsakats genom åsidosättande av lag eller myndighets föreskrifter, såvida inte den försäkrade kan visa att arbetsledningen varken haft eller bort ha haft kännedom om åsidosättandet.

5.17 Krav mellan försäkrade

Försäkringen gäller inte för skada som de försäkrade orsakar varandra, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

5.18 Byggherreansvar

Försäkringen gäller inte för skada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av byggherre.

Försäkringen gäller inte heller då den försäkrade enligt avtal övertagit byggherrens ansvar enligt miljöbalken, vattenlagen eller andra grannelagsrättsliga regler. Försäkringen gäller dock enligt 4.5, tredje till och med femte stycket.

6. Försäkringsbelopp – Högsta ersättning

Försäkringsbeloppet, som anges i försäkringsbrevet, utgör högsta ersättning som bolaget betalar för skadestånd, utrednings-, förhandlings- och räddningskostnader.

6.1 Sammanlagd ersättningsskyldighet

Bolagets sammanlagda ersättningsskyldighet för person- och sakskada är begränsad till

- 1 försäkringsbelopp för varje skada och totalt 2 försäkringsbelopp per försäkringsår, om inte annat anges i 6.2–6.9.

6.2 Skada genom levererad produkt – Produktansvar – serieskada

Vid skada genom levererad produkt är ersättningen begränsad till

- 1 försäkringsbelopp för skador som orsakats av samma defekt hos en eller flera produkter oavsett om skadorna inträffar under ett eller flera försäkringsår. Ersättning lämnas därvid intill det försäkringsbelopp som gäller vid den tidpunkt då första skadan inträffade.

6.3 Skada av samma orsak vid samma tillfälle

Om flera skador uppkommit av samma orsak och inträffat vid samma tillfälle är ersättningen begränsad till sammanlagt

- 1 försäkringsbelopp.

6.5 Skada vid miljöansvar

Vid skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada enligt miljöbalken är ersättningen begränsad till

- 25 prisbasbelopp vid varje skada.

6.6 Skada vid byggherreansvar

Vid byggherreansvarsskada på grund av byggnads- och anläggningsarbeten på egen fastighet är ersättningsbeloppet begränsat till

- 25 prisbasbelopp vid varje skada.

6.7 Skada vid personuppgiftsansvar

Vid skadeståndsskyldighet för materiell och immateriell skada vid personuppgiftsansvar enligt punkt 4.6 är ersättningen begränsad till

- 10 prisbasbelopp vid varje skada och 100 prisbasbelopp för samtliga skador som inträffat under samma försäkringsår.

6.8 Skada vid transport, lyft och förvaring

Vid skada på egendom som transporteras, lyfts eller förvaras är ersättningen begränsad till

- 5 prisbasbelopp vid varje skada.

6.9 Skada vid nyckelförlust

Vid skada till följd av ändring eller byte av låscylinder i samband med nyckelförlust är ersättningen begränsad till

- 1 prisbasbelopp vid varje skada.

6.10 Skada på hyrd byggnad eller lokal

Vid skada på hyrd byggnad eller lokal är ersättningen begränsad till

- 25 prisbasbelopp vid varje skada

7. Självrisk

7.1 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från de sammanlagda kostnaderna för skadestånd, sakkunnigutredning, förhandling, rättegång och räddningsåtgärd ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

Försäkringen gäller med en grundsjälvrisk som, om inte annat anges i försäkringsbrevet, är 20 procent av prisbasbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk. Om vald grundsjälvrisk är högre än särskild självrisk enligt 7.4 nedan, gäller grundsjälvrisk.

Endast en självrisk dras

- vid flera skador som orsakats av samma slags defekt hos en eller flera levererade produkter
- för skador som uppkommit av samma orsak och vid samma tillfälle.

7.4 Särskild självrisk

7.4.1 Särskild självrisk – sprängning, arbetsmaskin, maskindriven kran, brandfarlig vätska

Självrisk är 0,5 prisbasbelopp vid sakskada orsakad av

- sprängningsarbeten
- arbetsmaskin avsedd för grävnings-, planerings- eller schaktningsarbeten
- maskindriven kran
- brandfarlig vätska samt oljor av alla slag.

7.4.2 Särskild självrisk - Heta arbeten

Självrisk är 30 procent av skadebeloppet, dock lägst 1 och högst 10 prisbasbelopp vid brandskada orsakad av svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg eller annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

7.4.3 Särskild självrisk – Miljö- och byggherreansvar

Självrisk är 1 prisbasbelopp vid varje skada som ersätts vid byggherreansvar och vid ren för-mögenhetsskada vid miljöansvar enligt 4.5.

8. Åtgärder i samband med skada

8.1 Räddningsplikt

Med hänvisning till X Allmänna avtalsbestämmelser 4.7 i övrigt, ska den försäkrade, då skada som kan förväntas föranleda skadeståndskrav inträffat eller kan befaras komma att inträffa, efter förmåga verka för att begränsa eller avvärja skadan. Häri innefattas bland annat reklamation, återtagande, reparation, med flera åtgärder som omnämns i 5.5.

Den försäkrade ska vidare, om någon annan är ersättningskyldig, vidta erforderliga åtgärder för att bevara bolagets rätt mot denne.

Beträffande påföljd om räddningsplikten inte efterlevs, se X Allmänna avtalsbestämmelser 4.7.1.

8.2 Anmälan om skada

Skada som kan förväntas medföra skadeståndskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

8.3 Tidpunkt för skadeståndskrav

Skadeståndskrav ska vidarebefordras till bolaget snarast efter det att försäkrad erhållit dem.

8.4 Utredning med mera

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning verkställa de utredningar, analyser och undersökningar, som är av betydelse för att bedöma skadefallet och den försäkrades ansvarighet, vilka kan genomföras inom den försäkrades verksamhet. I händelse av rättegång ska den försäkrade tillse att i erforderlig utsträckning vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos honom anställd personal.

8.5 Dokumentationsplikt

Dokumentation i form av konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept och liknande handlingar ska i rimlig omfattning bevaras och på bolagets begäran företas när det kan vara av betydelse för bedömningen av skadan (för att kunna fastställa leveranstidpunkt, om skadeståndsskyldighet föreligger, om produkt varit defekt vid leverans och så vidare).

8.6 Påföljd vid försummelse att anmäla försäkringsfall med mera

Om den försäkrade inte anmäler skada enligt 8.2 eller inte medverkar vid utredningen enligt 8.4 och 8.5 och detta medför skada för bolaget kan påföljd inträda enligt X Allmänna avtalsbestämmelser 4.4.

8.7 Uppgörelse i godo

Om bolaget så begär är den försäkrade skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande. Den försäkrade har dock inte rätt att utan bolagets tillåtelse medge skadeståndsskyldighet, godkänna ersättningskrav eller utbetala ersättning. Iakttar den försäkrade inte av bolaget lämnade föreskrifter gäller inte försäkringen.

Har bolaget förklarat sig villigt att göra upp i godo med den som kräver skadestånd är bolaget fritt från skyldighet att ersätta därefter uppkommen kostnad och att företa ytterligare utredning.

8.8 Polisutredning och rättegång

Har den försäkrade i sak som kan beröra försäkringen kallats till förhör inför polis- eller annan myndighet eller har han i sådan sak instämts till domstol, ska han omedelbart underrätta bolaget.

Bolaget har rätt att efter samråd med den försäkrade utse rättegångsombud samt lämna denne för rättegången erforderliga anvisningar och instruktioner.

9. Skadeersättningsregler

9.1 Skadeersättning

Bolaget ersätter

- kostnader enligt åtagande i 4.2
- räddningskostnader enligt 9.2

med avdrag för

- självrisk enligt 7

samt med tillämpning av villkorens bestämmelser i övrigt där ersättningen kan påverkas.

9.2 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft utgift (räddningskostnad) för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan föranleda skadeståndsskyldighet som omfattas av försäkringen, lämnas ersättning om åtgärderna med hänsyn till omständigheterna varit skäligen.

Ersättning lämnas dock inte för att avvärja befarad skada på grund av defekt hos levererad produkt genom reklamation, återtagande, reparation, återställande, utbyte, borttagande eller indragning av levererad produkt.

9.4 Tidpunkt för betalning av ersättning och räntebestämmelser

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt 8.

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan, betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas inte om den är mindre än en procent av prisbasbeloppet.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt 8.

D. Rättsskyddsförsäkring

1. Tvistemål

1.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen avser endast i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller för försäkringstagaren (den försäkrade).

Försäkringen gäller också för den försäkrade såsom nyttjare av fastighet där verksamheten bedrivs och som till övervägande del används för denna.

1.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för tvist som uppkommit under den tid försäkringen varit betald och i kraft, under förutsättning att försäkringsskydd för samma risk varit gällande under en sammanhängande tid av minst 2 år, när tvist uppkommer. Har försäkringstagaren under nämnda tid haft motsvarande rättsskyddsförsäkring i annat försäkringsbolag får denna tid tillgodoräknas.

Om försäkringsskyddet inte har varit gällande under en sammanhängande tid av 2 år när tvisten uppkommer, gäller försäkringen under förutsättning att de händelser eller omständigheter, som ligger till grund för anspråket, inträffat under försäkringstiden samt att försäkringen gällt vid tidpunkten för tvistens uppkomst.

Försäkringen gäller även för tvist som uppkommer efter det att försäkringen upphört på grund av att den försäkrade verksamheten upphört, förutsatt att de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat under försäkringstiden samt att inte längre tid än 10 år förflutit sedan händelserna och omständigheterna inträffade.

1.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för tvist, som kan prövas som tvistemål med motpart som har hemvist inom Norden eller för tvist avseende fastighet belägen inom Norden.

1.4 Vad försäkringen gäller för

Bolaget betalar i följande fall (1.4.1-1.4.3) vid varje tvist nödvändiga och skäligena ombuds- och rättegångskostnader samt kostnader för skäligena utredningar beställda av ombudet, med undantag för vad som framgår av punkterna 1.5, 2.5, 3.5 samt 4.1. För att försäkringen ska gälla måste den försäkrade anlita ombud enligt 4.3.1.

1.4.1 Tvist utan rättegång

Den försäkrades egna ombudskostnader i tvist som kan prövas som tvistemål i tingsrätt (T-mål), i mark- och miljödomstol, dispaschör i Sverige eller motsvarande domstolar i övriga nordiska länder. I mark- och miljödomstolen omfattas sådana tvister som gäller ersättning eller skadestånd enligt 32 kap i miljöbalken, tvister som handläggs som fastighetsmål (F-mål) samt tvister som avser frågor som regleras i lagen om allmänna vattentjänster eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen.

Försäkringen gäller således inte för tvist som kan eller ska prövas av administrativa myndigheter, förvaltningsdomstolar eller andra specialdomstolar än vad som anges ovan.

Är tvisten sådan att den först kan eller ska handläggas eller prövas av annan instans (till exempel hyresnämnd, lantmäterimyndighet, konkurrensverket eller kronofogdemyndigheten) betalas endast de kostnader som uppkommit efter sådan prövning eller handläggning.

1.4.2 Tvist med rättegång

Rättegångskostnader i tvist enligt 1.4.1 – både den försäkrades egna och sådana som han efter sakprövning förpliktigats utge.

I sådana mål gäller försäkringen även för resning, dock endast om resning beviljats, samt även hyresmål som prövas av Svea Hovrätt. Med rättegångskostnad avses även kostnad för medlare, förordnad enligt 42 kap rättegångsbalken.

Rättegångskostnader som den försäkrade vid förlikning under rättegång åtagit sig att betala till motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt den försäkrade att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade prövats.

1.4.3 Tvist med skiljemannaförfarande

Försäkringen gäller för kostnader för skiljemannaförfarande, om tvisten utan sådant förfarande kunde ha prövats av i 1.4.1 första stycket nämnda domstolar.

Ersättning lämnas för den försäkrades egna kostnader och för sådana motpartskostnader som han, efter skiljemännens prövning förpliktigats utge – med undantag för ersättning till skiljemännen.

1.5 Undantag – begränsningar

Försäkringen gäller inte för tvist, mål eller ärende

1.5.1 som rör förhållandet mellan arbetsgivare och nuvarande eller förutvarande arbetstagare (arbetstvister).

1.5.2 där värdet av vad som yrkas inte överstiger 0,5 prisbasbelopp. Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet eller där rätten enligt 1 kap 3 d § rättegångsbalken beslutat att tvisten ska handläggas enligt allmänna regler

1.5.3 som avser fordran eller annat anspråk, som överlåtits på den försäkrade eller som gäller borgensåtagande eller liknande åtagande

1.5.4 som gäller den försäkrade såsom ägare, brukare, eller förare av motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, luftfartyg, skepp, ång-, motor- eller segelbåt, som inte omfattas av egendomsskyddet

1.5.5 när försäkrad begär eller för talan om tillstånd, godkännande eller liknande om saken prövas av fastighetsdomstol eller miljödomstol

1.5.6 som rör sådan av försäkringstagaren bedriven eller planerad verksamhet eller del därav som enligt miljöbalken anses vara miljöfarlig verksamhet, oavsett om denna lag åberopas eller inte

1.5.7 som avser ersättningsanspråk mot den försäkrade, om trafik- eller ansvarsförsäkring eller patientförsäkring enligt patientskadlagen (1996:799) täcker eller skulle kunna täcka sådant ersättningsansvar – oavsett om försäkring finns eller inte

1.5.8 där den försäkrade är konkursgäldenär eller där försäkringstagare är part i ackordsförfarande utan konkurs eller i förfarande gällande företagsrekonstruktion

1.5.9 om den försäkrade inte har befogat intresse av att få sin sak prövad

1.5.10 som gäller för skadestånd eller annat anspråk mot försäkringstagaren på grund av gärning som föranlett misstanke om eller åtal för uppsåtliga brott

1.5.11 som avser patent- eller annan immaterialrätt

1.5.12 enligt marknadsföringslagen

1.5.13 som avser ersättningskrav mellan företag i samma koncern eller tvist mellan delägare, som omfattas av denna försäkring.

1.6 Självrisk

Självrisk är 20 procent av prisbasbeloppet samt 20 procent av skadekostnaden som överstiger 20 procent av prisbasbeloppet.

2. Skattemål

2.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen avser endast i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller för försäkrings- tagaren (den försäkrade).

2.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för tvist i skattemål under förutsättning att rättsskyddsförsäkringen för skattemål varit betald och i kraft under det beskattningsår då den händelse som orsakade tvisten inträffade och alltifjant är i kraft när skattemålet anhängiggörs. Rättsskyddsförsäkring för skattemål i annat försäkringsbolag under del av denna tid får tillgodoräknas försäkrad.

2.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skattemål i Sverige.

2.4 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäliga ombudskostnader i förvaltningsrätt, kammarrätt och Högsta förvaltningsdomstolen vid tvist i skattemål angående taxering av den försäkrade verksamheten.

2.5 Undantag – begränsningar

Försäkringen gäller inte för skattemål

2.5.1 som rör skattebrott

2.5.2 som rör skönstaxering

2.5.3 som avser förhandsbesked

2.5.4 som avser eftertaxering som beror på att försäkrad fullgjort sin uppgiftsplikt på ett oriktigt sätt

2.5.5 som rör beskattningsfråga där skattebeloppet inte överstiger 0,5 prisbasbelopp

2.5.6 som avser köp eller försäljning av aktier eller andra andelsbevis

Försäkringen ersätter inte heller

2.5.7 avgifter eller skattetillägg

2.5.8 ombudskostnader i den mån dessa kan betalas av statliga medel.

2.6 Självrisk

Självrisken är 20 procent av prisbasbeloppet samt 20 procent av skadekostnaden som överstiger 20 procent av prisbasbeloppet.

3. Miljöbrott – Tilläggsavtal fordras

Om rättsskyddsförsäkring vid miljöbrott ingår anges detta i försäkringsbrevet.

3.1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen avser endast i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller för försäkrings- tagaren och dennes arbetstagare för skada orsakad i tjänsten.

3.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller vid misstanke om miljöbrott som uppkommit under den tid försäkringen varit betald och i kraft under förutsättning att försäkringsskydd för samma risk varit gällande under en sammanhängande tid av minst två år, när den försäkrade delgavs misstanke om brott. Har försäkringstagaren under nämnda tid haft motsvarande rättsskyddsförsäkring i annat försäkringsbolag får denna tid tillgodoräknas.

Om försäkringsskyddet inte varit gällande under en sammanhängande tid av två år när den försäkrade delgavs misstanke om brott, gäller försäkringen under förutsättning att de händelser och omständigheter, som ligger till grund för misstanke om brott, inträffat under försäkringstiden samt att försäkringen gällt vid tidpunkt när den försäkrade delgavs misstanke om miljöbrott.

3.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för gärning som begåtts i Sverige.

3.4 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäligen ombudskostnader när den försäkrade misstänks eller åtalas för brott mot arbetsmiljön enligt arbetsmiljölagen eller brottsbalken eller brott mot den yttre miljön enligt miljöbalken.

Utredningskostnader ska ha direkt anknytning till talan ommiljöbrott för att ersättas.

3.5 Undantag – begränsningar

Försäkringen gäller inte

3.5.1 om den försäkrade misstänks eller åtalas för uppsåtlig gärning.

3.5.2 för kostnader som den försäkrade kan eller kunnat få betalda av statliga medel.

3.6 Självrisk

Självrisken är 20 procent av basbeloppet samt 20 procent av skadekostnaden som överstiger 20 procent av prisbasbeloppet.

4. Gemensamma bestämmelser

4.1 Vad försäkringen inte gäller för

4.1.1 Eget arbete med mera

Försäkringen lämnar inte ersättning för

- kostnader som avser eget arbete, förlorad inkomst, resor eller uppehälle för någon av de försäkrade eller för annan med väsentligt inflytande i den försäkrade verksamheten
- kostnader för utredning om innehållet i utomnordisk rätt
- kostnader för ombuds resor utom Norden
- kostnader för verkställighet av dom, beslut eller avtal
- kostnader när den försäkrade tillerkänts skadestånd som också får anses täcka advokatkostnader och övriga kostnader.

4.1.2 Vissa merkostnader

Försäkringen gäller inte för merkostnader som kan uppstå genom att den försäkrade

- anlitar flera ombud eller byter ombud
- anlitar annat ombud än vad som är lämpligt med hänsyn till orten där verksamheten bedrivs eller ärendets natur
- gjort sig skyldig till försumlig processföring eller annars förfarit försumligt
- underlåtit möjligheten att få ersättning av motparten
- krävs på högre ersättning för ombuds- och utredningskostnader än vad som utdömts vid domstolsprövning.

4.1.3 Kostnader från motpart

Försäkringen gäller inte för kostnad som kan betalas av motpart.

4.2 Försäkringsbelopp – Högsta ersättning

Bolagets ersättningsskyldighet är vid varje skada (tvistemål såväl som skattemål) begränsad till det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet.

En skada föreligger om två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist. När den försäkrade har flera tvister som avser samma angelägenheter eller där yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter – även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund – räknas dessa som en skada.

Flera skattemål anses som ett mål om de hänför sig till samma beskattningsår.

4.3 Åtgärder i samband med skada

Rättsskyddsskada ska anmälas skriftligen till bolaget så snart som möjligt.

4.3.1 Val av ombud

För att försäkringen ska gälla måste den försäkrade anlita ombud. Denne ska

- vara ledamot av Sveriges Advokatsamfund (advokat) eller vara biträdande jurist som är anställd på advokatbyrå eller
- på annat tillfredsställande sätt ha visat att han är lämplig för uppdraget.

Försäkringstagaren och bolaget kan begära att Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågor avger ett rådgivande yttrande i frågan om ombuds lämplighet.

Bolaget, advokaten eller den biträdande juristen har rätt att begära prövning av skäligheten av arvode eller andra kostnadsanspråk hos Svensk Försäkrings Ombudskostnadsnämnd. Om ombudet inte är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå kan Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågor pröva skäligheten av arvodes- eller kostnadsersättningen.

4.4 Skadeersättningsregler

4.4.1 Tidpunkt för betalning av ersättning och räntbestämmelser

Den ersättning som ska utgå från rättsskyddsförsäkringen regleras direkt med den försäkrades eget ombud när ärendet har slutredovisats.

Ersättning à conto kan utbetalas om det finns skäl till det med hänsyn till det arbete som lagts ned i ärendet och till den tid som återstår innan ersättningen kan fastställas. Betalning à conto sker inte oftare än en gång i halvåret.

F. Kristerapi

1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren och dennes arbetstagare (de försäkrade) för skada som inträffar i tjänsten eller på tjänsteresa.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen varit betald och i kraft.

3. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller vid skada inom Norden.

4. Vad försäkringen gäller för

Om den försäkrade drabbas av psykisk ohälsa som en direkt följd av en skadehändelse som är ersättningsbar i denna försäkring, kan den försäkrade få kristerapi i form av tio behandlingar hos en terapeut eller psykolog som vi anvisar.

Försäkringen omfattar även kristerapi till följd av olaga hot som inträffat i tjänsten, då den försäkrade drabbas av psykisk ohälsa. Händelsen ska vara polisanmäld.

Behandlingen ska utföras i Sverige, påbörjas inom ett år och avslutas inom tre år från skadetillfället.

Vi ersätter också skäliga och nödvändiga kostnader för resor och tolk. Du kan få reseersättning upp till 4 000 kronor.

Behandling och alla kostnader ska godkännas av oss i förväg.

5. Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller om skadan sker under arbetstid, har direkt samband med arbetet och inte om skadan orsakas av någon annan som också omfattas av försäkringen.

Den gäller inte om skadan sker på vägen till eller från arbetet och inte heller om den sker när den försäkrade har utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som är straffbelagd enligt svensk lag.

Försäkringen gäller för den försäkrade i tjänsten eller på tjänsteresa, inte som privatperson.

6. Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

7. Anmälan om skada

Skada som kan ge behov av behandling ska anmälas så snart som möjligt till oss. Rån, hot, överfall eller annan brottslig handling ska polisanmälas.

G. Förmögenhetsbrottsförsäkring

1. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen avser endast i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller för försäkrings-tagaren (den försäkrade).

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada till följd av brott som begåtts under tiden som försäkringen varit i kraft och som upptäcks inom fem år efter att brottet begåtts. Försäkringen gäller dock inte för brott som upptäcks senare än två år efter försäkringens upphörande.

Skada som helt eller delvis inträffar före begynnelse dagen omfattas inte till någon del av försäkringen.

3. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada genom brott som begåtts inom Norden om inte annat anges i försäkringsbrevet.

4. Vad försäkringen gäller för

4.1 Försäkringens omfattning

4.1.1 Försäkringen gäller för den förmögenhetsförlust som åsamkas den försäkrade genom att arbetstagare* i sin tjänst hos eller i samband med uppdrag för den försäkrade gjort sig skyldig till något av följande i brottsbalken angivna förmögenhetsbrott:

- förskingring, undandräkt eller grov förskingring
- bedrägeri, bedrägligt beteende eller grovt bedrägeri
- stöld eller grov stöld
- trolöshet mot huvudman, dock endast i den mån den försäkrade kan visa att syftet varit att bereda vinning för annan än den försäkrade och att detta inneburit skada för den försäkrade.

Har brott begåtts utanför Sverige gäller försäkringen för brott med motsvarande gärningsbeskrivning enligt tillämplig lag på gärningsorten.

* Definition – Arbetstagare

Med arbetstagare avses, förutom arbetstagare i arbetsrättslig mening, även den för vilken den försäkrade har principalsansvar enligt skadeståndslagen, även om anställningsförhållande inte föreligger. Med arbetstagare avses även styrelseledamöter, VD, förtroendevalda med flera, utsedda enligt protokoll från bolagsstämma, årsmöte eller styrelsemöte.

Har brott förövats utanför Sverige, tillämpas det arbetstagarbegrepp som gäller enligt tillämplig lag på gärningsorten.

4.1.2 Försäkringen gäller även för den skadeståndsskyldighet som kan åligga den försäkrade genom arbetstagare som i sin tjänst hos den försäkrade gjort sig skyldig till brott som anges i 4.1.1. mot annan.

4.1.3 Kan det inte fastställas vem som begått brottet gäller försäkringen endast om den försäkrade genom tillförlitlig utredning, förmår styrka att någon av den försäkrades arbetstagare i tjänsten eller i samband med uppdrag gjort sig skyldig till brottet.

4.2 Tilläggsavtal fordras – Databrott

Utan särskilt avtal gäller inte försäkringen för den förmögenhetsförlust som åsamkas den försäkrade genom databrott* som förövats av annan än av arbetstagare.

* Definition – Databrott

Med databrott avses brottslig handling som förövas genom ändring i program eller upptagning eller på annat sätt olovlig påverkan av resultatet av en automatisk informationsbehandling eller någon annan liknande automatisk process.

4.4 Åtagande

Vid skada som omfattas av försäkringen och som beräknas överstiga avtalad självrisk, åtar sig bolaget att

- betala den skada som förorsakats den försäkrade
- vid skadeståndskrav – som kan omfattas av försäkringen och som beräknas överstiga avtalad självrisk
 - utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
 - förhandla med den som kräver skadestånd
 - föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som den försäkrade åsamkas eller åläggs att betala och som inte kan utfås av motpart eller annan
 - betala det skadestånd som den försäkrade är skyldig att utge.

5. Undantag – begränsningar

5.1 Utrednings- och revisionskostnader

Försäkringen gäller inte för utrednings- och revisionskostnader för att fastställa skadans orsak och omfattning även om kostnaden uppkommer i samband med rättegång.

5.2 Ränta

Försäkringen gäller inte för ränteförlust till följd av skadan. Dröjsmålsränta kan ersättas enligt 11.5.

5.3 Förlust av goodwill eller annan indirekt förlust

Försäkringen gäller inte för förlust av goodwill eller annan indirekt förlust såsom utebliven vinst eller intäkt till följd av att den försäkrade inte kan bedriva sin verksamhet på avsett vis till exempel genom förlust av datorutnyttjande eller tid.

5.4 Bestickning, affärshemlighet med mera

Försäkringen gäller inte för skada genom bestickning, yppande av affärshemlighet eller annan konfidentiell information av vilket slag det vara må.

5.5 Förlust efter upptäckt

Försäkringen gäller inte för skada genom brott som förövats av arbetstagare, efter det att genom försäkringen ersättningsbart skadefall, orsakat av denne, har upptäckts.

5.6 Förväntad förlust

Försäkringen gäller inte för skada som uppkommer under sådana omständigheter, att det för den försäkrades VD, styrelseledamot eller ledande befattningshavare som inte förövat brottet, borde ha stått klart att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa och som de skäligen hade kunnat förhindra. Försäkringen gäller inte heller för skada som den försäkrade vid försäkringens tecknande insåg eller borde ha insett skulle komma att inträffa.

5.7 Svinn

Försäkringen gäller inte för skada där lagervärdering eller resultaträkning är enda beviset på förlusten.

5.9 Styrelseansvar

Försäkringen gäller inte för skada som kan ersättas genom Styrelseansvarsförsäkring. Detta gäller även om försäkringstagaren underlåtit att teckna sådan försäkring.

5.10 Viten och böter

Försäkringen gäller inte för viten, böter eller straffskadestånd.

5.11 Datavirus

Försäkringen gäller inte för skada genom datavirus* oavsett vad som orsakat detta.

* Definition – Datavirus

Med datavirus avses att program eller instruktioner kopierar sig själva (smittar) till andra existerande program och filer och därigenom åstadkommer oönskade effekter.

6. Försäkringsbelopp – högsta ersättning

Försäkringsbeloppet, som anges i försäkringsbrevet, utgör högsta ersättning som bolaget sammanlagt betalar för skada, skadestånd, förhandlings- och räddningskostnader.

6.1 Ett eller flera brott under samma försäkringsår

Bolagets ersättningsskyldighet för skada till följd av ett eller flera brott som upptäckts under ett försäkringsår är begränsad till det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet för nämnda år.

6.2 Serieskada

För serieskada* är bolagets ersättningsskyldighet begränsad till det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet för det år under vilket brottslig handling först upptäcktes.

* Definition – Serieskada

Med serieskada avses all förmögenhetsförlust till följd av en serie brottsliga handlingar av likartad karaktär som förövats av en och samma person, eller flera personer i samförstånd. En serieskada betraktas alltid som en skada.

7. Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från de sammanlagda kostnaderna för skada, skadestånd, förhandling, rättegång och räddningsåtgärd ett belopp som utgör den försäkrades självrisk. Självrisken är 50 procent av prisbasbeloppet, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

8. Säkerhetsföreskrifter och påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Med säkerhetsföreskrift avses en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare.

8.1 Inventering

Den försäkrade ska minst en gång varje försäkringsår företa och dokumentera inventering av varulager, maskiner och inventarier.

8.2 Revision

Den försäkrade ska företa och dokumentera inom dennes egna verksamhetsområde brukliga revisioner och kontroller. Den försäkrade ska ha skriftliga rutiner för internkontroll.

8.3 Tillsynsmyndigheter med flera

I syfte att förhindra och begränsa skada åligger det den försäkrade att utöver i punkt 8 angivna föreskrifter även följa

- de föreskrifter som meddelas av tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande
- de föreskrifter som utgivits av tillämplig branschorganisation
- de föreskrifter med tillämpningsföreskrifter som meddelas i lag, förordning eller i myndighetsföreskrift
- de föreskrifter med tillämpningsföreskrifter som meddelas i Dataskyddsförordningen (2016/679)
- övriga lagar och förordningar eller myndighetsföreskrifter som är tillämpliga i den försäkrade verksamheten.

8.4 Säkerhetsinformation för datorprogram, datainformation och annan teknisk utrustning

8.4.1 Förvaring av originalprogram

Original exemplar av programvara ska förvaras på sådant sätt att inte exemplaret och installerat program kan skadas eller förloras vid samma skadetillfälle.

8.4.2 Förvaring av bevis på nyttjanderätt

Licensbevis eller licens etikett nummer ska förvaras på sådant sätt att inte licensen och installerat program kan skadas eller förloras vid samma tillfälle.

8.4.3 Rutiner för säkerhetskopia

Säkerhetskopia ska framställas dagligen under arbetsdag eller med den högre frekvens som vanligen tillämpas inom försäkringstagarens verksamhetsområde. Säkerhetskopia ska vara en komplett backup av all information.

Säkerhetskopia ska vara korrekt och funktionsduglig.

8.4.4 Förvaring av säkerhetskopia

Säkerhetskopia ska förvaras skild från originalet (dators hårddisk) på ett sådant sätt att kopian och originalet inte kan skadas eller förloras vid samma skadetillfälle.

8.4.5 Dator- och systemanvändare

Den försäkrade ska ha erforderliga kontrollsystem vad gäller autentisering och auktorisation för dator- och systemanvändare.

8.4.6 Antivirus och brandvägg

System och nätverk ska vara skyddade av professionellt antivirusprogram samt professionell fysisk eller mjukvarubrandvägg. Antivirusprogram och brandvägg ska uppdateras med den högsta frekvens som verksamheten tillåter.

8.4.7 Krypterade mobila enheter

Mobila enheter som används i verksamheten eller hanterar den försäkrades information, såsom bärbara datorer, mobiltelefoner och läsplattor eller liknande ska vara hårdvarukrypterade.

8.4.8 Hantering av uppgifter från kort- eller andra betalsystem

Om den försäkrade tar emot betalning genom konto-, kreditkort eller andra likvärdiga betalsystem ska den försäkrade tillse att man efterlever det regelverk som reglerar hanteringen av kreditkortsuppgifter, PCI DSS (Payment Card Industry Data Security Standard), eller andra likvärdiga betalsystem på det sätt som föreskrivs den försäkrade.

8.5 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Om säkerhetsföreskrifter som anges i 8.1 – 8.4 inte iakttas kan avdrag göras på annars utgående sammanlagd ersättning, efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan vid allvarlig försummelse bli så stort att ingen ersättning lämnas.

9. Åtgärder i samband med skada

9.1 Räddningsplikt

Med hänvisning till X Allmänna avtalsbestämmelser 4.7 i övrigt, ska den försäkrade, då denne upptäckt att förmögenhetsbrott begåtts eller att förberedelse för eller att försök till förmögenhetsbrott förekommit, efter förmåga verka för att begränsa eller avvärja skada. Häri innefattas skäliga åtgärder för att förhindra en upprepning av den brottsliga handlingen.

Den försäkrade ska vidare, om någon annan är ersättningskyldig, vidta erforderliga åtgärder för att bevara bolagets rätt mot denne.

Beträffande påföljd om räddningsplikten inte efterlevs, se X Allmänna avtalsbestämmelser 4.7.1.

9.2 Anmälan om skada

Skada som medför eller kan misstänkas medföra ersättningskrav eller skadeståndskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt, även om ersättning inte begärs.

9.2.1 Polisanmälan

Den försäkrade ska göra en polisanmälan så snart som möjligt efter att man har upptäckt en skada till följd av ett brott. De handlingar som med anledning av anmälan om brott har upprättats av polis- och åklagarmyndighet ska insändas till bolaget så snart den försäkrade äger tillgång till dessa.

9.3 Tidpunkt för ersättnings- och skadeståndskrav

Ersättnings- och skadeståndskrav ska vidarebefordras till bolaget snarast efter det att försäkrad erhållit dem.

9.4 Utredning med mera

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning verkställa de utredningar, analyser och undersökningar som är av betydelse för att bedöma skadefallet och i förekommande fall den försäkrades ansvarighet, och som kan genomföras inom den försäkrades verksamhet. I händelse av rättegång ska den försäkrade tillse att i erforderlig utsträckning vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos honom anställd personal.

9.5 Dokumentationsplikt

Dokumentation av system, program och drift samt regler om behörighet och liknande handlingar ska i rimlig omfattning bevaras och på bolagets begäran företes när de kan ha betydelse för utredning av skadan.

9.6 Påföljd vid försummelse att anmäla försäkringsfall med mera

Om den försäkrade inte anmäler skada enligt 9.2 eller inte medverkar vid utredningen enligt 9.4 och 9.5 och detta medför skada för bolaget kan påföljd inträda enligt X Allmänna avtalsbestämmelser 4.4.

9.7 Uppgörelse i godo

Om bolaget så begär är den försäkrade skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande. Den försäkrade har dock inte rätt att utan bolagets tillåtelse medge skadeståndsskyldighet, godkänna ersättningskrav eller utbetala ersättning. Iakttar den försäkrade inte av bolaget lämnade föreskrifter gäller inte försäkringen. Har bolaget förklarat sig villigt att göra upp i godo med den som kräver skadestånd är bolaget fritt från skyldighet att ersätta därefter uppkommen kostnad och att företa ytterligare utredning.

9.8 Skadeståndstalan

Föranleder skada att åtal väcks, ska den försäkrade omedelbart anmäla detta till bolaget och på bolagets begäran föra skadeståndstalan mot arbetstagaren. Den försäkrade är även då skyldig att utan ersättning tillse att erforderlig utredning enligt 9.4 tillhandhålls.

En eventuell dom skall insändas till bolaget så snart försäkringstagaren äger tillgång till denna.

Bolaget har rätt att – i situationer där åklagare inte för den försäkrades talan – efter samråd med den försäkrade utse rättegångsombud samt lämna denne för rättegången erforderliga anvisningar och instruktioner.

Om den försäkrade inte iakttar sina skyldigheter enligt ovan kan en dom inte åberopas mot bolaget och inte heller ersätts uppkomna kostnader.

10. Skadevärderingsregler

10.1 Skadevärdering

Skadevärdering sker enligt utomobligatoriska skadeståndsrättsliga regler.

10.1.1 Arbetstagares fordran

Vid beräkning av skadans storlek ska, om det kan ske lagligen, avdrag göras för fordran som den arbetstagare, vilken begått brottet, har gentemot den försäkrade.

11. Skadeersättningsregler

11.1 Skadeersättning

Bolaget ersätter

- kostnader enligt åtagande i 4.4
- räddningskostnader enligt 11.2 med avdrag för
- självrisk enligt 7 samt med tillämpning av villkorens bestämmelser i övrigt där ersättningen kan påverkas.

11.2 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft utgift (räddningskostnad) för att begränsa omedelbart förestående eller redan inträffad skada, som kan föranleda skadeståndsskyldighet som omfattas av försäkringen, lämnas ersättning om åtgärderna med hänsyn till omständigheterna varit skäligen.

11.4 Skadeersättningsregler i övrigt

11.4.1 Egendom som kommit till rätta

Kommer egendom, för vilken ersättning utgetts, till rätta ska egendomen snarast ställas till bolagets förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning.

Försäkringstagaren äger rätt att – före bolaget – tillgodogöra sig värdet av egendom som kommit till rätta i den utsträckning skadebeloppet överstiger försäkringsbeloppet. Bolaget äger tillgodogöra sig återstoden, dock aldrig mer än utbetald ersättning.

11.5 Tidpunkt för betalning av skadeersättning och räntebestämmelser

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom enligt 9.

Om misstänkt brott föranleder förundersökning, åtal och rättegång föreligger dock ingen betalningsskyldighet förrän en månad förflutit sedan förundersökningen eller åtalet lagts ner eller lagakraftvunnen dom föreligger.

Vid dröjsmål med utbetalning av försäkringsersättning utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas dock inte om räntebeloppet är mindre än 1% av basbeloppet. Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som åligger honom enligt 9.

11.6 Preklusion med ändring av Allmänna avtalsbestämmelser 10.1 Preklusion

Den som gör gällande anspråk på försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd måste anmäla detta inom ett år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringsskyddets inträdde. I annat fall har han förlorat sin rätt till ersättning. I de fall brott föranlett rättegång är fristen alltid minst sex månader från lagakraftvunnen dom.

X. Allmänna avtalsbestämmelser

1. Försäkringstiden med mera

1.1 Försäkringstiden räknas från klockan 00.00 begynnelse dagen och är ett år om inte annat anges i försäkringsbrevet. Tecknas försäkringen på begynnelse dagen räknas försäkringstiden dock först från den tidpunkt då försäkringsavtalet ingås.

1.2 Förnyelse av försäkringsavtalet

Om någon av parterna inte önskar förnya försäkringsavtalet ska motparten underrättas om detta senast 30 dagar före försäkringstidens slut. Om sådan underrättelse inte lämnats, förnyas försäkringsavtalet ytterligare ett år, såvida inte dröjsmål med premiebetalningen föreligger.

Om högre premie eller ändrade villkor ska gälla för den nya försäkringen ska bolaget meddela detta senast då premieavin sänds ut. Försäkringstagaren har därvid rätt att senast 14 dagar efter det att meddelandet avsänts säga upp försäkringsavtalet att upphöra vid försäkringstidens utgång eller, om försäkringsavtalet förnyats, med omedelbar verkan.

1.3 Uppgifter för nytt, utvidgat eller förnyat avtal

För beräkning av premie ska försäkringstagaren på anfordran utan dröjsmål lämna uppgift om bland annat

- det vid tidpunkten för uppgiftslämnandet aktuella nyanskaffningsvärdet för maskinerier och helvärdesförsäkrade byggnader
- det beräknade högsta värdet av varor under kommande försäkringsår
- årslönekostnad*
- årsomsättning*
- förväntat täckningsbidrag
- förväntade fasta kostnader
- beräknad merkostnad för vikarie
- antal resdagar.

Härutöver gäller bestämmelserna i 4.1 och 4.2.

* Definition – Årslönekostnad

Med årslönekostnad avses

- för aktiebolag och ekonomiska föreningar den under senaste räkenskapsåret redovisade lönesumman (kontant bruttoersättning och värdet av kost-, bostads- och bilförmåner minskat med kostnadsavdrag) för samtliga anställda – dock lägst fem prisbasbelopp – det vill säga summan (årslönesumman) av de månatliga redovisningar som lämnas till Skattemyndigheten vid skattedeklaration.
- för övriga företag och enskilda näringsidkare dels lönesumman enligt ovan, dels det belopp (lön, arvode etcetera) som varje i företaget sysselsatt delägare för samma tid, som avses enligt ovan, tar ut ur rörelsen, dock lägst fem prisbasbelopp för varje delägare och år.

Omfattar det senaste räkenskapsåret längre eller kortare tid än tolv månader ska en omräkning till motsvarande tolv månader göras.

* Definition – Årsomsättning

- försäljningsvärdet enligt senast avslutade räkenskapsår för såld, levererad vara och/eller utförda tjänster exklusive mervärdeskatt.

Omfattar det senaste räkenskapsåret längre eller kortare tid än tolv månader ska en omräkning till motsvarande tolv försäljningsmånader göras.

2. Premiebetalning

2.1 Första premie

Premien ska betalas i förskott. Bolagets ansvar inträder vid försäkringstidens början, även om premien ännu inte har betalats. Detta gäller endast under förutsättning att premien betalas inom 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Betalas inte premien inom 14 dagar efter utsändning av avi föreligger dröjsmål med premiebetalning. Betalas premien senare men innan försäkringen sagts upp inträder bolagets ansvar först dagen efter betalningen.

2.2 Premie för förnyat avtal

Premien för förnyat avtal ska betalas senast på dess begynnelse dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än 1 månad efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Avtalet förnyas även om premien betalas senare, dock endast under förutsättning att betalningen sker inom 1 månad från senaste förfallodag för betalningen enligt föregående stycke. Bolagets ansvar inträder i detta fall först dagen efter betalningen.

2.3 Tilläggspremie under försäkringstiden

Om tilläggspremien under försäkringstiden i sin helhet är föranledd av att försäkringen utökats med ett nytt försäkringsmoment, gäller för tilläggspremien vad som sagts under punkt 2.1 om första premien.

Om tilläggspremien i övriga fall inte betalas inom 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin, är bolagets ansvar begränsat till den tid som den erlagda premien motsvarar såvida inte avtalet dessförinnan sagts upp.

2.4 Premie vid uppsägning

Bolaget har rätt till premie för försäkringstiden fram till det försäkringsavtalet upphör efter uppsägning.

Premien beräknas därvid enligt de regler som skulle ha varit tillämpliga om försäkringen från början hade bestämts gälla för den kortare tiden. Har högre premie erlagts betalar bolaget tillbaka det överskjutande beloppet.

2.5 Delbetalning av premie

2.5.1 Betalning med autogiro

Om medgivande lämnats bolaget att uppbära betalning månadsvis över så kallat autogiro, skickas ingen premiefaktura. Försäkringstagaren måste i stället se till att medel finns på kontot vid förfallodagen för premiebetalningen.

Finns vid förfallodagen inte tillräckligt belopp på kontot, upphör bolagets ansvar. Om betalning av förfallen premie därefter sker direkt till bolaget, träder bolagets ansvar in först dagen efter betalningen.

Upphör medgivandet att gälla ska obetald del av årspremien erläggas senast då medgivandet upphör att gälla. Premien behöver dock inte erläggas tidigare än 14 dagar efter det att bolaget har skickat ut premieavi.

Betalas premien senare, men innan försäkringen sagts upp, inträder bolagets ansvar först dagen efter betalningen.

2.5.2 Annan delbetalning än med autogiro

Om premieperiod för försäkring är kortare än ett år gäller följande.

Betalning av premie ska ske senast på premieperiodens första dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än 1 månad efter det att bolaget skickat ut premieavin. Betalas inte premien inom angiven tid föreligger dröjsmål med premiebetalning. Betalas premien senare men innan försäkringen sagts upp inträder bolagets ansvar först dagen efter betalningen.

3. Rätt att säga upp försäkringsavtalet under försäkringstiden

3.1 Bolaget har rätt att vid dröjsmål med premiebetalningen säga upp försäkringen, om inte dröjsmålet är av ringa betydelse. Uppsägningen ska sändas till försäkringstagaren och får verka tre dagar, (eller den längre tid som anges i uppsägningen), efter den dag då den avsändes. Vid dröjsmål att betala premie för en senare premieperiod än den första upphör dock försäkringen att gälla först sju dagar, (eller den längre tid som anges i påminnelsen), efter att bolaget har avsänt en påminnelse om premiens förfallodag till försäkringstagaren.

3.2 Bolaget har rätt att säga upp försäkringen att upphöra före försäkringstidens utgång, bara om

3.2.1 försäkringstagaren eller den försäkrade har väsentligt åsidosatt sina förpliktelser mot bolaget, eller

3.2.2 ett i villkoren angivet förhållande av väsentlig betydelse för risken har ändrats på ett sätt som bolaget inte kan antas ha tagit i beräkning.

Uppsägningen ska göras skriftligen och med 14 dagars uppsägningstid, räknat från när bolaget avsände den. Uppsägningen ska ske utan oskäligt dröjsmål från det att bolaget fick kännedom om det förhållande som den grundas på.

Bolaget kan i stället för att säga upp försäkringen välja att ändra försäkringsvillkoren under försäkringstiden.

Om en sådan ändring görs gäller det som sägs om uppsägning i andra stycket.

3.3 Försäkringstagaren har rätt att säga upp försäkringen att upphöra före försäkringstidens utgång om

3.3.1 bolaget väsentligt åsidosätter sina skyldigheter enligt försäkringsavtalslagen eller enligt försäkringsavtalet

3.3.2 försäkringsbehovet faller bort eller det inträffar någon annan liknande omständighet av väsentlig betydelse för försäkringsförhållandet eller

3.3.3 bolaget har ändrat försäkringsvillkoren med stöd av 3.2.2 tredje stycket (FAL 8:6 tredje stycket).

4. Upplyningsplikt och andra förpliktelser

4.1 Upplyningsplikt

Den som vill teckna en företagsförsäkring ska på bolagets begäran lämna upplysningar som kan ha betydelse för frågan om försäkring ska meddelas. Detsamma gäller om försäkringstagaren begär att få försäkringen utvidgad eller förnyad. Försäkringstagaren ska ge riktiga och fullständiga svar på bolagets frågor samt utan förfrågan lämna uppgift om förhållanden av uppenbar betydelse för riskbedömningen.

Under försäkringstiden ska försäkringstagaren på begäran ge bolaget upplysningar om förhållanden som anges i första stycket. Om försäkringstagaren inser att bolaget tidigare har fått oriktiga eller ofullständiga uppgifter om förhållanden av uppenbar betydelse för riskbedömningen ska denne utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna.

4.1.1 Påföljd vid åsidosättande av upplyningsplikt

Har försäkringstagaren uppsåtligen eller av oaktksamhet eftersatt sin upplyningsplikt och kan bolaget visa att det inte skulle ha meddelat försäkring om upplyningsplikten hade fullgjorts, är bolaget fritt från ansvar för inträffade försäkringsfall. Kan bolaget visa att det skulle ha meddelat försäkring mot högre premie eller i övrigt på andra villkor än som avtalats, är bolagets ansvar begränsat till vad som svarar mot den premie och de villkor i övrigt som har avtalats. Har bolaget inte tagit återförsäkring som annars skulle ha tecknats, ska ansvaret anpassas efter detta.

4.2 Ändrade förhållanden – Riskökning

Ändras de förhållanden som ligger till grund för försäkringen och medför ändringen ökad risk för skada, ska försäkringstagaren meddela detta till bolaget.

4.2.1 Påföljd vid riskökning och försummelse att anmäla sådan

Har risken för försäkringsfall ökat genom ändring av ett sådant förhållande som angetts i försäkringsavtalet eller som försäkringstagaren uppgett för bolaget i samband med avtalsslutet och har den försäkrade vidtagit eller samtyckt till den åtgärd som medfört riskökningen, är bolaget helt eller delvis fritt från ansvar enligt vad som sägs i 4.1.1. Detsamma gäller om annars en sådan riskökning har förekommit och försäkringstagaren har försummat att anmäla detta enligt vad som föreskrivs ovan.

4.3 Framkallande av försäkringsfall

Bolaget är fritt från ansvar mot en försäkrad som har framkallat ett försäkringsfall uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet. Detsamma gäller om den försäkrade annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa.

Har en försäkrad förvärrat följderna av ett försäkringsfall på sätt som sägs i första stycket, är bolaget fritt från ansvar mot den försäkrade i den utsträckning förhållandet har påverkat skadan.

4.4 Försummelse att anmäla försäkringsfall med mera

Om den ersättningsberättigade har försummat att följa försäkringsvillkor om skyldighet att anmäla försäkringsfall till bolaget inom viss tid eller villkor eller anvisningar enligt dessa om skyldighet att medverka vid utredningen av försäkringsfallet eller av bolagets ansvar, och försummelsen har medfört skada för bolaget, kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Om den försäkrade vid ansvarsförsäkring har gjort sig skyldig till sådan försummelse som nyss nämnts, har bolaget i stället och endast rätt att från den försäkrade återkräva en skälig del av vad bolaget har utgett till den skadelidande.

4.5 Oriktiga uppgifter med mera

Om den försäkrade eller någon annan som begär ersättning av bolaget efter ett försäkringsfall uppsåtligen eller av grov vårdslöshet oriktigt har uppgett eller förtigit eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning från försäkringen, kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

4.6 Säkerhetsföreskrifter

Med säkerhetsföreskrift avses en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare.

4.6.1 Påföljd vid försummelse att följa säkerhetsföreskrift

Om den försäkrade vid försäkringsfallet har försummat att följa en säkerhetsföreskrift som framgår av försäkringsvillkoren eller av en författning som villkoren hänvisar till, betalas ersättning från försäkringen endast i den utsträckning skadan får antas ha inträffat även om föreskriften hade iakttagits. Med den försäkrade likställs annan som har haft att tillse att föreskriften följdes.

4.7 Räddningsplikt

När ett försäkringsfall inträffar eller kan befaras vara omedelbart förestående, ska den försäkrade efter förmåga vidta åtgärder för att hindra eller minska skadan och, om någon annan är ersättningsskyldig, för att bevara den rätt försäkringsbolaget kan ha mot denne.

4.7.1 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Har den försäkrade uppsåtligen åsidosatt sina skyldigheter enligt ovan, kan ersättningen sättas ned såvitt angår honom efter vad som är skäligt med hänsyn till hans förhållanden och omständigheterna i övrigt.

Detsamma gäller om den försäkrade har åsidosatt sina skyldigheter med vetskap om att det innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa eller annars genom grov vårdslöshet.

5. Försäkringsförmedlare

Är försäkringen tecknad i bolaget genom försäkringsförmedlare gäller följande.

5.1 Återkallas försäkringsförmedlarens fullmakt helt eller delvis ska försäkringstagaren genast meddela detta till bolaget.

5.2 Försäkringsförmedlaren har en skyldighet att vidarebefordra all information av betydelse för försäkringsskyddet från bolaget till försäkringstagaren.

5.3 Uppgifter och upplysningar lämnade av försäkringsförmedlaren till bolaget anses som lämnade av försäkringstagaren.

6. Återkrav

I den mån bolaget har betalat ersättning för skada övertar bolaget den försäkrades rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

Om den försäkrade avstår från sin rätt till ersättning från annan enligt kontrakt, garanti eller liknande eller avstår från återkravs rätt, begränsas bolagets ersättningsskyldighet i motsvarande mån och utgiven ersättning ska återbetalas till bolaget.

7. Dubbelförsäkring

Är intresse, som omfattas av denna försäkring, försäkrat även genom annan försäkring och finns i denna förbehåll vid dubbelförsäkring, gäller samma förbehåll för båda försäkringarna. Ansvarigheten fördelas då mellan försäkringarna på sätt som anges i 6 kap 4 § Försäkringsavtalslagen (2005:104).

8. Tvist om värdering

Vid tvist om värdet av skada på egendom eller avbrottsförlust ska på begäran av part värdering hänskjutas till avgörande genom skiljedom.

9. Undantag – allmänna

9.1 Krig, upplopp med mera

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelser inbördeskrig, revolution, uppror eller upplopp.

9.2 Atomskada/Atomkärnprocess

Försäkringen omfattar inte sådan skada som den försäkrade kan göras ansvarig för enligt atomansvarighetslagen (1968:45) eller motsvarande tillämplig utländsk lagstiftning.

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess till exempel kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall.

9.3 Dammbrott

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med dammbrott.

9.4 Lag, garanti, annat åtagande

Försäkringen gäller inte för skada som leverantör eller annan ansvarar för enligt lag, (t ex konsumenträttsliga lagar, bostadsrättslagen, etc), garanti eller liknande åtagande. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att den som ansvarar inte kan fullgöra detta.

Är den försäkrade tillverkare eller försäljare av den försäkrade egendomen, lämnas inte ersättning för skada på denna, om skadan skulle ha omfattats av för branschen gängse garanti vid försäljning eller leverans.

9.5 Tidsrelaterad störning i datorfunktion

Försäkringen gäller inte för skada, kostnad, skadeståndsskyldighet, annat ansvar eller tvist som direkt eller indirekt orsakats av eller har samband med tidsrelaterad störning i datorfunktion.

För egendoms- och avbrottsförsäkring tillämpas inte detta undantag vid skadehändelserna brand (eld som har kommit lös) eller explosion. Undantaget tillämpas inte heller vid olycksfallsförsäkring, lagstadgade obligatoriska ansvarsförsäkringar, patientförsäkring och trafikförsäkring.

Med tidsrelaterad störning i datorfunktion avses fel eller störning som innebär att datorfunktion i samband med

- viss tidpunkt eller övergång från en tidpunkt till annan
- viss tidsperiod eller övergång från en tidsperiod till annan eller
- visst kalenderdatum eller övergång från ett datum till ett annat

helt eller delvis upphör att fungera eller upphör att lämna data eller annan information på det sätt eller av det slag som är avsett eller förväntat med hänsyn till datorfunktionens ändamål. Med datorfunktion avses komponent eller funktion i enhet för elektronisk behandling av data, inbegripet hårdvara och mjukvara i dator eller mikroprocessor, inklusive så kallade inbäddade system.

9.6 Force majeure

Bolaget är inte ansvarigt för förlust som kan uppstå om skadeutredning, utbetalning av ersättning eller iståndsättande av skadad egendom fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av myndighetsåtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

Förbehållet i fråga om arbetskonflikt gäller även om bolaget vidtagit eller är föremål för konfliktåtgärder.

9.7 Terrorism/terrorhandling

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med terrorhandling. Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår, och som framstår att vara utförd i syfte att

- allvarligt skrämja en befolkning
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

10. Preskription med mera

10.1 Preklusion

Den som gör gällande anspråk på försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd måste anmäla detta inom ett år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringsskyddet inträdde. I annat fall har han förlorat sin rätt till ersättning.

10.2 Preskription

Den som vill ha försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd måste väcka talan mot bolaget inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde.

Om den som vill ha försäkringsskydd har framställt anspråket till bolaget inom den tid som anges i första stycket, är fristen att väcka talan alltid minst sex månader från det att bolaget har förklarat att det har tagit slutlig ställning till anspråket.

11. Skydd av personuppgifter

Vi värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hanterar dina uppgifter. När du ingår ett försäkringsavtal med oss, behöver vi hantera dina personuppgifter för att kunna administrera försäkringsförhållandet, hantera anmälda skador, beräkna försäkringspremier eller för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till dig. De uppgifter vi behandlar kan vara ditt namn och adress, hälsoinformation, om det finns medförsäkrad, uppgifter om försäkringsfall och annan relevant information. Merparten av personuppgifterna samlas in från dig men vi kan även samla in uppgifter från en tredje part eller från offentliga källor. Personuppgifterna behandlas huvudsakligen för att vi ska kunna fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet. Vi kan även behöva hantera uppgifterna för att fullgöra en rättslig förpliktelse, för att fastställa, göra gällande eller försvara ett rättsligt anspråk eller när vi har ett berättigat intresse av att hantera dina uppgifter.

Kontaktuppgifter till det Folksam-bolag som är ansvarig för hanteringen av dina personuppgifter finner du i ditt försäkringsbesked. Du kan från och med 25 maj 2018 även kontakta Folksams dataskyddsombud på dataskyddsombud@folksam.se.

Vi kommer att spara dina personuppgifter så länge vi behöver dem för att uppfylla det ändamål för vilka de samlats in. Därefter raderar vi uppgifterna.

Dina personuppgifter hanteras med sekretess enligt våra etiska regler. Dina adressuppgifter och grundläggande uppgifter om ditt avtal hanteras i ett för Folksam-bolagen gemensamt kundregister för bland annat automatiskt adressuppdatering och samordning av bolagens information och marknadsföring till dig. Vi kan även behöva lämna ut vissa personuppgifter till återförsäkringsbolag.

Om uppgifterna överförs till ett land utanför EU, säkerställer vi att sådan överföring är laglig, exempelvis genom att använda de standardiserade modellklausuler för dataöverföring som antagits av EU-kommissionen och som finns tillgängliga på EU-kommissionens webbplats.

Du har rätt att få information om vilka uppgifter som vi behandlar om dig, att få felaktiga uppgifter rättade, att begära att vi begränsar vår behandling och att dina uppgifter överförs till annan part samt invända mot den behandling vi utför. Du har även rätt att inge klagomål till ansvarig tillsynsmyndighet.

Läs mer om vår hantering av personuppgifter och dina rättigheter på [folksam.se/personuppgifter](https://www.folksam.se/personuppgifter).

12. Skaderegistrering

Vi använder oss också av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Detta register innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att vi får reda på om du tidigare anmält någon skada hos annat försäkringsföretag. Ändamålet med GSR är att tillhandahålla ett underlag till försäkringsföretag för att identifiera oklara försäkringsfall. Därigenom kan företagen motverka utbetalning av ersättningar som baseras på oriktiga uppgifter. Uppgifterna kan även användas i avidentifierad form för statistiska ändamål.

Personuppgiftsansvarig för GSR är Skadeanmälningsregister (GSR) AB, Box 24171, 104 51 Stockholm. Se www.gsr.se för mer information om den behandling av uppgifter som förekommer i registret.

Vi kan också lämna uppgifter om bland annat stölder och eftersökt gods till Larmtjänst AB, en branschgemensam organisation som arbetar för att bekämpa försäkringsrelaterad brottslighet.

13. Försäkringsavtalslagen med mera

För denna försäkring gäller i övrigt bestämmelserna i försäkringsavtalslagen (2005:104) och övrig svensk rätt.

Folksam